МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВIАШАГIКХЕТА!

СЕРДАЛО

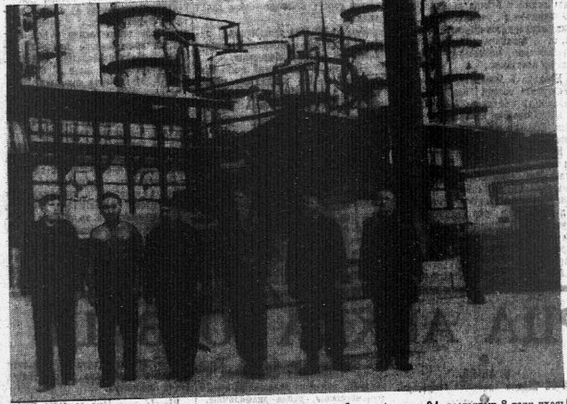
(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Советен Министрий Советен орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

№ 145 (4313). ШОАТТА, 3 декабрь, 1966 шу. Мах 2 кап.

Октябра 50 шу дизара — къахьегама совгIаташ

Брекинг-завода установкашта юкъе даим хьалха латташ хьайоагIа № 13—14 йолча установка коллектив. Шера план шоллагIча декабре кхоачашъяьй цо. Цу хана денз тIадоагIача шера чотах арахийцай бIаьш эзараш сомий маьха продукци. Уж толамаш даха вIаштIехьдаьннад установка оборудованега ритмично болх байтарах. Планах лаьрхIачул совгIа ремонт ца еш 5 дийнахьа болх байтарах.

КарагIдаьнначох кхоачамбеш яц установка коллектив. Къахьегама овсарле план ийс процент совгIа лакхъяьй. Арахецача продукцега дIабода мах лохбарах кховзткъе ворхI эзар совгIа сом ахча кходаьл. Цул совгIа коллективо чIоагIа къовсам лоаттабу мехкдаьтта продукташ, электроэнерги кхояра. Укх шера 13 эзар совгIа калорий кхояьй, 26400 совгIа киловатт электроэнерги кхояьй, доагор 94, реагенташ 8 тонн кхояьй. Цига дика къахьегаш ба нийсо Демьяненко, Джамалдаева, Габазов, Алексеев, иштта кхыбараш.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа) Демьяненко Иван, Власенко Алексей, Джамалдаев Iаьла, Габазов Салауддин, Алексеев Анатолий, Ахмадов ИсмаIал смена чакхъяьнначул тIехьагIа.

И. Пляева сурт.

ПЯТИЛЕТКА ШОЛЛАГIЧА ШЕРА ЧОТАХ

ХIара денна дуккагIа хулаш латт вай республике пятилетка хьалхарча шера задани кхоачашъяь коллективаш. Цу тайпара хоам тIебоалаш кьахат кхачад реакцега МалгIабика горпищекомбината директорагара нох. С ДОДОВГАРА. Цо язд:

«Берригача советски къахьегамхоша санна тха комбината коллективо йоаржаяьй Советски Iаьдала 50 шу дузача денна сийленца накъа яхара социалистически яхь. Ноябрь бетта оаха тIайийцар керда декхараш. Иштта оаха тIайийцад пхе шера задани дий шерей ворхI беттеи кхоачашъе, хIара шера цкъаи ахазаеи къахьегама овсарле лакхъе. Хадданза къовсам лоаттабергба арацехача продукце дикал тоаяра, ассортимент шеръяра.

Уж лакхара декхараш майрра тIаэца йиш йолаш коллектив хилар хьахьокх укх шера даьхача толамаша. Ерригa продукци арахецара шера задани кхоачашъяьй цхьайтталагIча ноябре, цу хана денз пятилетка шоллагIча шера чотах къахьег комбината коллективо. ТIехкхоачашъяьй мах беча организацешта продукци лоаттара план а. Дика шеръяьй арахецача продукце ассортимент, юххерча хана кхы а керда 2—3 издели арахеца доладургда. Хьалхарча шерашка хьежача дуккха лакхагIа я продукце дикал. Укх шера кхоалагIча квартале дика къахьегама толамаш дахарах МалгIабика Сийлен доска тIа яьккхай тха коллектив.

Дукха ба комбинате производства хьалха латтараш: сменай мастераш Л. А. Юрьева, Р. Г. Кузигова, М. В. Гребенюк, дрожжевар С. Агиева, гIон балхаш деш бола Л. Цечоева, Л. Медова, дуккха кхыбараш а.

Ер шу йистедалалехьа планал совгIа коллективо арахецаргъя 70 эзар сома маьха продукци».

СИХАГIА КИЙЧЪЕ ТЕХНИКА

ЦхьоалагIа декабрь тIаккхоачаш 501 трактора, е йиълагIча квартала планах 51 процент ремонт яьй республика боахамаша. Сеялкашта ремонт яра квартальни план 700 процент, культиватораштa — 71, нохараштa 42 процент кхоачашъяьй.

Урус-Мартана района совхозашка 64 процент тракторашта ремонт яьй, хIаьта Наурски, МалгIабика района боахамашка 61,63 процент.

Цхьабакъда, массанахьа а иштта дика лелац ремонт яра гIулакх. ДIаукийт лоархIаме ха.

Юртбоахама техника ремонт яр тIехьадоах Ачхой-Мартана, Наьсарен, Шаьла района боахамаша.

ХьатIадоагIача юбилейни шера доккхий декхараш тIайийцад республика юртбоахама къахьегамхоша.

Уж декхараш кхоачашдара тIехьа боаржабаь къовсам бIаьстан балхашта техника кийчъярца дIаболабаьб механизатораша.

Ханнахьеи дикей техника кхашкарча балхашта кийчъяр — 1967 шера хургболча хьувкъама кеш ам ба.

1966 ШЕРА 1 ДЕКАБРЬ ТIАКХОАЧАШ РЕСПУБЛИКА КОЛХОЗАШКЕИ СОВХОЗАШКЕИ ТРАКТОРАШТА РЕМОНТ ЯРА ЙОЛА СВОДКА

1. Ачхой-Мартана	33
2. Ведана	10
3. Грозненски	55
4. Гудермесски	61
5. МалгIабика	63
6. Надтеречни	100
7. Наьсарен	36
8. Наурски	61
9. Ножай-Юрта	31
10. Советски	63
11. Сунженски	60
12. Урус-Мартана	64
13. Шаьла	27
14. Шелковской	49
Ерригача республике гIолла	51

Баьцадаараш кхедерий толамаш

Баьцадаараш кхедара дика толамаш даьхад укх шера Сунженски района Ленина цIерахча колхоза № 2 йолча баьцадаараш кхедеча бригада. Планах 30 центнер йолча хIара гектара тIара 60 центнер горох чуийцай, планал совгIа 155 центнер кабуц, 164 центнер помидораш кхеяьй. Иштта дика хьувкъаяьй кхыйола юртбоахама культураш а. ДIадахача шерашкарчул лакхагIа ба бригада укх шера кхебаь хьувкъам.

Массехк шу да Умарова Пазилат цу бригаде баьцадаараш кхедеча звено звеньевая йола. Баьцадаарий чIоагIа хьувкъам кхебу къаьстта цун звенос. Цудухьа тамаш янзар цунца болх беш болча наха, укх шера Умарова Пазилата «За трудовую доблесть» яха медаль еннача хана.

Продукцена реализаци ярах колхозага 50 эзар сом ахча кхаьчад, из планах лаьрхIачул 16 эзар сом дуккагIа да.

Советски Iаьдала 50 шу дузача денна лакхарча къахьегама толамашца накъабаха лаьрхIад бригада болхлоша. ХIанз бIаьстан балхашта кийчо еш ба баьцадаараш кхедераш. Лаьтта аьха даьннад, органически, минеральни удобренеш тайсай, лаьттанна тIоадал чуйолийташ хий диллад, кийчбеш латт парникови боахам. Ала йиш я тIадоагIача шера хургбола хьувкъам кхы а лакхагIа хургба аьнна.

А. КОЛЕСНИКОВ.

КПСС ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТЕИ СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ

КПСС ЦК Политбюрои СССР Министрий Советн хьежай КПСС XXIII-ча съезда Директивашка хьежжа а СССР министерствашеи союзни республикай министрий советашеи оттаяьча планий проектий ларда тIа а СССР Госплано кийчъяьча 1967 шера СССР халкъа боахам дегIаккхувлара Пачхаьхьалкхен плана проектага.

Доакъой принципах промышленноста доал делга вIаштIехьдаккхара керда порядок а промышленноста дуккха предприятеши цхьадола доакъоши планированеи экономически стимулированеи кердача система тIа доахаш хилар а, хIаьта иштта юрта боахам дегIаккхувлара чакхъяха лаьрхIа йоккхий мероприятеш теркалъеш оттаяьй Пачхаьхьалкхен плана проект, СССР хIара министерствеи ведомствеи гIолла а союзни республике а кIоаргга анализ яьй проектана чакхъяха лаьрхIача мероприятешта экономически лард мишта еллайи бIарчча хьанийцача берригача мехка а хIара союзни республика а экономика дIахо дегIаккхувлара даькъе хьалхашка оттадаьча декхаращца уж тарлуш йийи хьожаш.

Хьачуенна материалаш йийцачул тIехьагIа, КПСС ЦК Политбюроси СССР Министрий Советои къоабалъяьй мехка экономически патенциали обороннии низи дIахо лакхбара а халкъа хьал-торо тоаяра а тIаерзаяь 1967 шера СССР халкъа боахам дегIабоалабара Пачхаьхьалкхен плана проект.

План кхоачашъярца дувзаденна дуккха декхараш оттадаьд СССР министерствашта, ведомствашта; союзни республикай министрий советашта хьалхашка, хIаьта царех лоархIамегIа да:

общественни производства экономически эффективность лакхъелгеи болх бе йолаялийта производственни мощносташ сихагIа караерзаелгеи;

Iилманеи техниканеи керда карагIдаьннараш шерра халкъа боахама юкъехухьилга, производственни процессашта механизаци автоматизаци елга, вычислительни техника юкъе а йолаш доал дара автоматизированни системаш юкъехухьилга;

промышленносто арахецача материалийи оборудованеи дикала хьокхамаш тоаделга, белгтала аьлча, машинашка, приборашка, оборудованега балха овсарле лакха йолаш, кхомегIа тешамегIа, йIаьхха хана болх байтилга, двигателий моторесурсаш дуккагIа хулийтилга, машиний доазал кIезигделга;

керттерча даькъе ерригача юртбоахама культурай хьувкъам лакхбара чотах лаьттанцара йоала продукташ, къаьстта а ялата культураш дикка дуккагIа йоахилга, дулх, шура, тха, фуаш дIахо дуккагIа доахилга, юртбоахама техниках, минеральнии удобреней кхыча тайпаехи пайда дикагIа эцилга;

капитальни гIирсаш хьалдара гIулакх тоаделга, производственни мощносташи керттера фондаши болх бе йолаялийтара ханаш лоацъелга, гIишлой-монтажни балхашка бода мах лохбелга;

халкъа боахама дерригача доакъошка бедал, материалаш, доагор, электроэнерги кхом беш дIаахийтар;

мехка къахьегама ресурсаех пайда дикагIа эцилга, йистеяла езаш йола объекташ балха низаца Iалашъелга общеобразовательни школаш йистеяьха баьнна кагирхой производствана юкъеозилга, кагирхоех квалифицированни болхлой кийчбелга;

кердагIа йола оборудовании прогрессивни технологии производствана юкъекхахьара, кулгаца беш бола болх кIезигбара, йовш йола ха кIезигъяра, Iилман ларда тIа вIаштIехьбаьккха къахьегам шерра юкъекхахьара чотах къахьегама овсарле дIахо лакхъелга.

Плана проект оттаеча хана теркам тIабахийтар халкъа-материальни хьал-торои вахара культурни боарами дIахо лакхбарца ювзаенна йолча мероприятешта.

Дуккха материальнии ахчани ресурсаш хьожае лаьрхIад чуIе цIенош хьалдарга, школаш, больницаш, берий учрежденеш, кхыйола культурно-бытовой гIулакхашта эша объекташ хьалъярга. 1967 шера чуIе цIенош хьалде аьнна оттаяь план кхоачашъярах цIенхаштта керда тIабоакхилга хургда къахьегамхой чуIеча цIеношца Iалашбара даькъе.

Плана проекта тIа хьалда заданеш оттаяьй халкъо леладу товараш юртбоахамеи промышленнии бедалах пайда дика эцара а производственни мощносташ, къаьстта а наха дIадеха хIанз укх сахьата бизза кхоачамбеш доаца товараш хьадеш йола мощносташ болх бе сихагIа йолаялийтара а чотах дикка дуккагIа хьадара. Белгтала аьлча, бахача наха тIа-тIа дуккагIа хоатташ дола кIадаш, барзкъаш, трикотаж, кога гIирс, яйгача промышленносто хьаю кхы тайпа хIамаш кхоачамболлаш хилийтар духьа 1967 шера дуккха боамбе-каьхата, комвольно-маьша, даьре комбинаташ хьалъяь яха а хIаьта иштта хьалъеш латта кога гIирса, трикотажи, хIамаш тега фабрикаш болх бе йолаялийта а кердаяраш хьалъе йолае а.

СССР кхачан промышленноста Министерствана, СССР яйгача промышленноста Министерствана, халкъо леладу товараш хьадеча кхыча министерствашта декхар оттадаьд тIа-тIа дуккагIа наха хоатташ хилар теркал а деш, халкъо леладеча товарий дикал тоаяра, ассортимент шеръяра а кердаяккхара а.

Доккхийи бехктокхамеи декхараш оттадаьд иштта СССР торговле Министерстванеи Центросоюзаи хьалхашка а мехка торговли дикагIа вIаштIехьъяккхара, йидархошта гIулакх дара культура лакхъяра, общественни кхача кийчбеча предприятей балха тIара цIенхаштта кхоачамбоацараш дIадахара, къаьстта а заводашкарча столовей болх тоабара даькъе а.

Плана тIа боккха лоархIам бу бахача наха бытовой гIулакхаш деча предприятей сеть дIахо дегIаккхувлареи бытовой гIулакхаш дара дикал тоаяреи.

Иштта чакхъяха мероприятеш оттаяьй унахцIено лораелга дIахо тоадараи медицински гIулакх дегIаккхувлараи. СССР унахцIено лораяра Министерствана указани еннай цахаддаш бахача нахага йохка хургйолаш хиланза ярг мел йоацача медикаментащцеи кхыча медицински хIамащцеи аптекаш Iалашъе аьнна.

Плана проекта тIа дIахо лакхъе лаьрхIад Советски Союза арахьарча а социалистически лагера мехкашцарча а торговле оборот, къаьстта а чакхъяханза яргйоаца мероприятеш оттаяьй социалистически мехкашцеи доазол дехьарча кхыча мехкашцеи цхьана экономически Iилма-технически гIулакхаш леладара.

Планага хьожача хана гIеттайир общественни производствана планаш увттаелга тоадарцеи эффективность лакхъярцеи ювзаенна цхьайола халкъа боахама проблемаш, уж проблемаш къоастаяра наькъаш белгалдаьд.

Юкъ-юкъера халкъа боахама лоархIамегIа йола объекташ сихагIа хьалъяь яхар а болх бе йолаялийтар а духьа лаьрхIад цу тайпарча объекташта 1967 шера денз дIайодача хана правительства чIоагIъяьча переченга хьежжа чIоагIъяьча капиталовложеней планах шера хьожадаь ахча мел дале а смета тIарча маьха боараме финансировани е, царна эшарга хьежжа цу ассигнованеел совнагIа банка кредит а хьежадеш. Цу тайпарча наькъаца финансировани е дерхI хIара даькъерча массехк-массехк объектана.

Иштта хьежар Iилма-технически карагIдаьнарех халкъа боахаме пайда эцарца, Iилма-технически балхашта финансировани ярца, Iилман кадраш кийчъярца дувзаденна долча дешашка а. Министерствашта, ведомствашта, союзни республикай министрий советашта, Iилманеи техникаНеи йолча СССР Министрий Совета Пачхаьхьалкхен Комитета, СССР Iилмай Академена указанеш еннай экономика актуальнегIа долча дешашта деш дола Iилман тохкамаш дегIадоаладелга Iалашдара а мехка оборонни низ дIахо чIоагIбара а. хIаьта иштта Iилма-тохкама учреждений материально-технически база дегIаккхувлара а. Цу ханна данза даргдоацар де деза актуальни лоархIаме доаца балхаш, цкъа даь даьнна тохкамаш ца эшшаше а юхакердадоахилга дIадаккхара, эффект йоацаш болх беш йола Iилман организацеш дIаяхара.

Иштта хьажа а хьежа, къоабалъяьй СССР финансай Министерства, СССР министерствашеи ведомствашеи, союзни республикай министрий советаша дакъа а лоацаш оттаяь 1967 шера СССР Пачхаьхьалкхен бюджета проект.

СССР Пачхаьхьалкхен бюджета проекта тIа оттадаьд халкъа боахама плана заданеш кхоачашъяра хиланза яргйоаца ассигнованеш хьакъоастаелга. 1966 шерарчул дуккагIа хургдолаш да, белгтала аьлча, чуIе цIенош хьалдара, просвещенена, унахцIено лораяра, лакхерчеи юкъерчеи квалификацех бола специалисташ кийчбара, социальни Iалашо яра, культура даькъе дуккха мероприятеш чакхъяха.

Пачхаьхьалкхен управлене централизни моттигерчеи органий, предприятей, гIишлоний, организацей, учреждений кулгалхой декхарийла ба пачхаьхьалкхен средстваш дIаухийтача кхом бара режим чIоагIа лелаелга Iалашдарца дувзаденнача дешай терко дуккагIа е. СССР министерствашта ведомствашта союзни республикай министрий советашта указани еннай управлене аппарата структура эргаьккха тоаяра а штаташта юкъера совдараш дIадахара а тIаерзаяь мероприятеш оттаеи чакхъяхеи, цун ларда тIа административно-управленчески персонал лелаярга дIадодар кIезигде.

СССР Лаккхехьара Совет хьажийта дIачуьлу 1967 шера СССР халкъа боахам дегIаккхувлара Пачхаьхьалкхен планеи СССР пачхаьхьалкхен бюджетеи проекташ.

ВЕЖАРИЙ ДОТТАГIАЛА МИТИНГ

БУДАПЕШТ, 1 декабрь. (ТАСС-а спец. корр. М. Поповеи А. Семеновеи хоам бу:

Белоянниса цIерахча бувзама техника будапештски завода — венгерски столица йоккхагIа йолча предприятеех цхьанне — коллективо тахан цоайцига дог гIоздаьнна а бовлаш тIайийцар советски хьаьший, Венгерски социалистически болхлой парте IX-ча съезда балхаца дакъа лоацаш йолча КПСС делегаце членаш.

ВСРП Политбюро член, ЦК секретарь Золтан Комочин улув а волаш тахан делкъел тIехьагIа заводе кхаьчар новкъостий Л. И. Брежнев, Ю. В. Андропов, К. Ф. Катушев, О. П. Колчина, Ф. Е. Титов. Укхаза царна накъабоагIа ВНР металлургически машиностроительнии промышленноста министр Дьюла Хоргош, ВСРП Будапештски горкома хьалхара секретарь Карой Немет, завода кулгалхой.

Хьаьший дIачубигача завода управлене чу доттагIала беседаш йолалу. Генеральни директора Денеш Шелло делегаце членашта дIабовзийт предприяте коллектива болх, укх тIеххьарча шерашка цо даьха толамаш.

Беседаш чакхъяьнначул тIехьагIа завода цхьан помещене митинг хилар. Зале сцена тIа гIолла хьатеха доалл доккха лозунг — «Даькъала хилда массаза а хургдола морх йоаца вай доттагIал». Советски хьаьший дIаьхдаь тIоараш деттарца тIаэц укхаза гулбеннача ши эзар гаргга болча болхлошеи гIулакхерча нахеи.

Юххьанцара лоацца дош оалаш митинг хьаелл Дьюла Канцлера, Будапешта 11-ча района ВСРП комитета хьалхарча секретара. Цо къамаьл де дош лу Золтан Комочина.

Вай съезда балхаца дакъа лоацаш советски партийни делегаци, Леонид Ильич Брежнев хиларо, советски делегацена яьча приемо хьахьокх, вай партеш, правительстваш, халкъаш айхха шоайла дувзаш дола кIоарга, дохаргдоаца доттагIали вошали долаш хилар, йоах Золтан Комочина.

Цул тIехьагIа микрофона дIатIавола Л. И. Брежнев.

Дуккха миллионаш болча советски болхлой цIерах, советски коммунисташкара, дерригача советски халкъагара дIайха вежарий моаршал лу Л. И. Брежнева завода болхлошкеи Венгре берригача къахьегамхошкеи.

Вай мехкаш — доттагIийи союзникаши, йоах цо. Вайна юкъе чIоагIа эттад беркатера, белгтала вежарашха дола гIулакхаш.

Советскии венгерскии халкъий кIоарга доттагIал, йоах Л. И. Брежнева ший къамаьл чакхдоаллаш, чIоагIду марксизма - ленинизма, социалистически интернационализма идеаша. Из доттагIал шинна а мехкен социализма ерригача дунен системан хIама тоадар духьа чIоагIдеи дегIаккхувлен бокъонца лаьрхIа ба советски нах.

З. Комочинеи Л. И. Брежневеи къамаьлаш деттача тIоараша дуккхаза а юкъахдаьхар.

Делегаце цIерах Л. И. Брежнева Белоянниса цIерахча завода коллективага дIалу дицлургдоаца совгIаташ — Ветта советски искусственни спутника модель, кемаш деча Сормовски завода болхлоша кийчдаьча, фо чудолча гIайба тIарча катера модель.

«Интернационал» яха партийни гимн а локхаш чакхъяьлар митинг.

Митинг чакхъяьнначул тIехьагIа заводерча цхьан цехага хьежар советски делегаце членаш. Укхаза царна яйзар производство, цар къамаьлаш дир болхлошца.

ЧЕЛЯБИНСКИ ОБЛАСТЬ. КПСС XXIII-ча съезда кийчо еча деношка а денз дагадехадар Магнитогорски металлургически комбината 4-ча цеха листопрокатчикашта шоаш хьадер миссел долча болатах халкъа боахама прокат дуккагIа фу даь лургъяргхьогI, аьнна. Из мукъагI, прокат еча хана хьакъестача зирхатех шера кхы а массехк эзар метр лист арахеца йиш йолаш хиннадар. Советски Iаьдала 50 шу дизара сийна яхье а баьнна, лист хьаераша керда гIулакх дIадоладаьд — технологи эргаьккха тоаяра чотах керда прокат дуккагIа хьае.

Сурта тIа: аьшка листаш хьаеча 4-ча цеха хьалха латта болхлой коммунистически къахьегама ударникаш сварщик П. Г. Дегтярев, вальцовщик А. Д. Беляев, вокххагIвола вальцовщик А. М. Павлов, вокххагIвола сварщик Ф. И. Нечаев, вальцовщик В. П. Чернышков.

Ю. Рахила сурт.

ТАСС фотохроника.

СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТА ПРЕДСЕДАТЕЛЬ А. Н. КОСЫГИН ПАРИЖЕ КХАЧАР

ПАРИЖ, 1 декабрь. (ТАСС). 9 ди официальни визит а йолаш тахан Париже кхаьчар СССР Министрий Совета Председатель А. Н. Косыгин. А. Н. Косыгинца баьхкаб СССР Министрий Совета Председатела заместитель В. А. Кириллин, СССР кхыча мехкашцарча гIулакхий министр А. А. Громыко, Узбекски ССР Министрий Совета председатель Р. К. Курбанов, Латвийски ССР Министрий Совета председатель В. П. Рубен, СССР граждански авиаце министр Е. В. Логинов.

Орли аэродроме Советски правительствана керте латтачоаи цунна улувбаьнна баьхкача нахан накъабаьхкабар Французски Республика Президент инарал де Голль, премьер-министр Жорж Помпиду, кхыча мехкашцарча гIулакхий министр Морис Кув де Мюрвиль, геразашцарча низий министр Пьер Месмер, кхыбола официальни нах.

Накъабаьхкараштa юкъе бар Францера СССР посол В. А. Зорин керте а волаш бола советски посольства болхлой.

Советскии французскии паччахьалкхений байракхашца егача аэродроме оттадаь сийлен ха дар, Советски Союзеи Франциеи гимнаш лекхар.

Аэродроме къамаьлаш дир Президента де Голлеи СССР Министрий Совета Председатела А. Н. Косыгинеи.

Йоккхийча топий салюта 101-гIа залп ек. А. Н. Косыгини Ш. де Голли автомобила тIа а хайше Париже дIабоах Советски правительствана керте латтачо Франце столице йоаккхача хана цун резиденци чухургйолча Ко д' Орсе яхача дворецe.

ХЬАЛХАРЧАРЦА

Ткъаь дийлагIча ноябре республика хьалхарча предприятещца цхьана хоам бир «Гудермеснефть» мехкдаьтта-промыслови управлене коллективо мехкдаьтта даккхара шера план кхоачашъярах, хIаьта газ яккхара задани кхоачашйир пхелагIча ноябре. Ноябра йисача хана пятилетка шоллагIча шера чотах къахьег управлене коллективо. Октябра ах бIаь шу дузача денна сийлен вахта дIахьош ба уж.

Болх дика вIаштIехьбаьккха, еррига торонаш оарцагIъяьха мехкдаьтта доахача цеха коллективо къахьегарах баьннаб из боккха толам. Лаьттан тIерча оборудоване цахаддаш болх бергбола хьалашъ Iалашдара оттаьй хIара денна оборудованена еш йолча ремонта график. Цо новкъостал ду оборудоване болх ца беш йоаккха ха лоацъе. Шоай балха бехктокхам бовзаш дика кхоачашду шоай декхараш мехкдаьттахоша Ш. Абаева, А. Богданова, А. Фролкина, К. Косумова.

ЧIоагIа лоархIаме ба лаьтта кIала ремонт еча бригада болх. Промысле хьалхарчарца коммунистически къахьегама ударник яха цIи елар лаьттан кIала ремонт еча бригада керте латтача мастера Петрученко Иван Михайловичa. Дика вIаштIехьбаьккхаб бригадера болх. Цар керттера деннз и — балха ден хIара мичхах бизза пайда эцилга. Нагахьа санна скважинашта ремонт е ца езаш хилча бригада коллектив ха ца йоаеш кхыйола скважинаш ремонта кийчъе. Йоалу, е новкъостал ду лаьттан тIерча глубинно-насосни обрудованена прафилактикеи ремонти яра. Спуско-подъемни операцей нормa хадданза 115—120 процент кхоачашъю Д. Шениев, М. Бровко керте латтача сменай коллективаша.

ЧIоагIа терко ю мехкдаьтта доахараша хьалха латта технологи балха юкъекхахьара. Эггара пайданегIа йола мероприяти я XXIII-чеи XXIV-чеи тIоанашта хий чуахийтарца искусственни низ тIалоаттабеш мехкдаьтта доаккхилга. Укх шера цхьайтта бетта из метод лелаярах 20 эзар тонн мехкдаьтта даьккхад планах лерхIаш хиначул совгIа. Цу юкъе доккха дакъа да промысла геологийи цеха кулгалхойи: хадданза теркалду укхаза мехкдаьтта анализ яра, хий чуахийтар санна дола гIулакх. Вторични методах мехкдаьтта доахача оборудованега хадданза болх байтара дукха болх баьб къона мастер Козырев Виктор керте латтача бригада коллективо. Дукха ба цу бригада юкъе шоай декхараш тIехдика кхоачашдеш бола нах, масала, Д. Елисеева, А. Тараканов, кхыбараш а.

Иштта дика пайда эц укхаза геолого-технически мероприятеех. Укх шера цхьайтта бетта яьча 14 геолого-технически мероприяте йиш хилийтар ши эзар тонн дуккагIа мехкдаьтта даккха. ХIанз мехкдаьтта довхараштa хьалхашка латт № 119 йола скважина капитальни ремонта кийчъяра декхар. Иштта чоалхане балхаш деш ба мехкдаьттахой Беное улла № 39 йола скважина оборудованеца кийчъеш. Белгалдаккха деза, дуккагIйола мероприятеш чакхйоахача нийслуш дола кхоачамбоацараш материально-технически Iалашо воаттаярца дувзаденна хилар. Иштта, 119 йолча буровойна монтаж еча эша хьу, хьастамаш доацаш да базе. Из бахьан долаш дикка тIехьдаьла мег уж балхаш.

Даьхача толамашта юкъе кIезига дакъа лаьцадац управлене рационализатораша а. Цар баьча балхо итташ эзараш сома маьха пайда баьб. Управлене дикагIбола рационализатораш ба Д. Шениев, Н. Богданов, И. Юрченко, В. Киреев, И. Хоркин.

ХIанзарча пятилетке доккха декхараш латт управлене коллектива хьалхашка. Уж декхараш мехкдаьттахошка кхоачашдулургхилар хьахьокх даьхача толамаша.

А. КУПРИЯНОВ,

«Гудермеснефть» НПУ керттера инженер.

КЪАХЬЕГАМХОШТА—КОММУНИСТИЧЕСКИ КХЕТАМ

Самардийнахьа семинар-совещане эггара хьалха доклад йир КПСС обкома кепайоазон сектора заведующе нов. **БОРОВИКА**. «КПСС XXIII-ча съезда решенешца дуззаденна кепайоазонаи, радиочен, телевидененен хьалхашка латтача деккарех» ше доклад еш по белгалдаьккхар, советски халкъ пятилетка планаш кхоачашъеш, сийлахь-боккхача Октября 50 шу дузача денна макъа даха кийчлуш долча хьалашка кепайоазонй, радион, телевидененен лоархIам къаьстта лакхлулга.

Вай республике бувзама средствашца мишта дегIаух дийцар бувзама республикански управлене начальника нов. **МЕЛЬНИЧЕНКОС**.

Республика прокурора нов. **БУРМИСТРОВА** шийн къамаьл хетадир социалистически законности правопорядоки лораяра дешаниа.

«Планирование экономически стимулирование кердача системана пропаганда яра хьакъехьара кепайоазон лоархIам» яха доклад йир «Грозненски рабочий» яхача газета редактора нов. **КОРНИЛОВА**.

Кепайоазон республикански управлене начальника нов. **ШИПУЛИНА** дийцар «Къахьегамхошта кхетамбалара хьакъехьарча полиграфен, книготоргея, книжни издательствай деккарех».

КПСС обкома гIишлоний отдела заведующе нов. **ГОЙГОВА** дийцар къахьегамхошта эстетически кхетам балара хьакъехьарча архитектура лоархIамах.

Кердача системах болх беш йолча «Красный молот» яхача завода итт бетта балха итогех дийцар завода къахьегамен алапен отдела начальника нов. **МАКАЛИНА**.

КПСС Наурски района секретара нов. **ФЕДОРОВА** дийцар «Терская правда» яхача районни газето партийни дешара дешаш мишта уьттаду ший оагIонаш тIа.

Селхан семинар-совещане «Социализма дунен система дегIаярен чIоагIъярен цхьадолча дешаех» лекци йийшар парте обкома лектора нов. **БАЙКИНА**.

Грозненски городской партийни организаце мишта вIаштIехьдаьккхад экономически дешар дийцар КПСС горкома секретара нов. **ЛАТЫШЕВА**.

«Кино — къахьегамхошта коммунистически кхетам балара средство» — иштта яр республикански кинопроката управляюще нов. **НАГАПЕТЯНА** аь доклад.

Парте Грозненски райкома секретара нов. **АХМАТХАНОВАС** дийцар кхалнаха юкъе беча балха мишта кулгалду райкомо.

Семинар-совещане иштта къамаьлаш дир Нохч-ГIалгIайчен спортивни обществай организацейн председатела нов. **МУСАИЛОВА**, республика военки комиссара нов. **ВОДНЕВА**, дына гIулакхашта йолча совета уполномоченне нов. **АСАУЛКОС**.

Семинар дIахо болх беш я.

Тахан укх номер тIа оаха кепатох семинаре дакъа лоацаш болча цхьабарий статьяш.

КЪАМИЙ ДОТТАГIАЛ—ТОЛАМИЙ ХЬАСТ

Б. ГАЙСАНОВ,
КПСС Сунженски райкома секретарь.

Сунженски районе бахаш 30 совгIача къамех нах ба. КПСС XXIII-ча съезда решенеш кхоачаш а еш, районни партийни организаце районе баха дукхача къамех бола къахьегамхой оарцагIа баьхаб халкъа боахам дегIабоалбара. Парте районни комитета цахаддаш шийн плана юкъехкухь наха интернациональни кхетам балара доц. КПСС райкома бюро ювца а ювцаш чIоагIъю дийчъяь мероприятеш, юкхьанцарча партийни организацешта кулгалдара дола документаш да уж.

Районе дукхача къамех нах бахарга хьежжа ерригача партийни организацеша шоай планий дикка дакъа хетадаь хул кхетама балха. Из чIоагIа эшаш да, хIана аьлча цхьа станица, юрт яц итт къамел кIезигагIа нах бахаш.

Кхо шу хьалха Сунженски районах хьатехар кьалха хинна Первомайски район. Цу районе йоккха йоацаш йиъ колхоз мара яцар, уж ерригаш пайда луш яцар. Парте районни комитета дукха болх бир царех Орджоникидзе цIерагIа йола рентабельни цхьа колхоз яра. Цу гIулакха цига хьожайир къона дика кадраш. ТIехьаюсача колхозий экономика айяра дукха ха ялалехьа кийчйир мероприятеш. Хьалха латтача станиций колхозий кулгалхой, правлене членаш оарцагIа а баьнна новкъостал дир Орджоникидзе цIерахче боахама экономика айяра. ХIанз тIехьаюсачарех яц из колхоза коллектив, чIоагIа раьза я духхьашха шоай шефаш хиннача «Победа» яхача колхозерча колхозхошта. «Победа» яхача колхоза председатела, коммуниста Емельянов Василий Ильича дукха новкъостал дир Орджоникидзе цIерахча колхоза председатела шийн опыт дIалуш.

«Победа» яхача колхоза коллектива юкъарча собране массавар раьза а волаш тIайийцар Орджоникидзе цIерахча колхоза лаьркIа хIара шера 15 гектар хохаш дIабе, из чIоагIа докккха новкъостал дар тIехьаюсача колхоза. Орджоникидзе цIерахча колхоза колхозхошта шоай правлене членалла хержар йоккха опыт йола колхоза председатель нов. Емельянов, хIаьта «Победа» колхозхоша хержар нов. Шадиев. Иштта вошал латт цу шин колхоза коллектива юкъе. Миччахана а кийча ба уж шоайла новкъостал де. Иштта колхозаша шоайла новкъостал деш хиларах дукха масалаш доаладе йиш я.

Сунженски района къахьегамхой моттигерча Советий депутатий коллективаш а дукххача къамий наха лаьт. Тайп-тайпарча общественни организацешка балхаш деш ба уж. Массайола мероприятеш кхоачашъеча новкъостал ду боккхагIйолча вежарша—эрсаша. Цхьа масал. ДаьтагIа улл хала тIаваха везача моттиге, ше йоккха а яц из. Общественни боахам айбе йиш йоацилга гуш бар цига баха нах. «Красная Армия» цIерахча, «Победа», XIX партсъезда цIерахча колхозий коллективаша дийхар шоай колхозашка баха уж бахкар, болх IалашбергIхиларах тешам а луш, цIеноц хьалдара новкъостал дергхилар а дIахойташ. Дукха дезал Iобаьхкар цу колхозашка баха. ХIанз цхьа дезал санна барттайна бах уж.

Парте районни комитета рекомендаци елар района партийни организацешта доттагIлен советаш вIашагIйохкара, цу достаме планировани а еш болх бара. Уж советаш вIашагIъехкай, царех хьахиннар а дика да.

Къамий доттагIлен Советий опытах лаьца а хьоаха ца дича даргдац. Боккха кхетама болх бу нов. Матвеев керте латтача юртбоахама техникума партийни организаце. Цига деша багIа эрсий, нохчий, гIалгIай, хIирий, нагайцаш, дагестанцаш, кхыча къамех бола нах. Царна нийса кхетам балара цига лекцеш еш, экскурсеш ю, художественни самодеятельность, спортивни секцеш я болх беш. Дешача хана шоайла новкъостал ду, цхьана практиках хул. Болх беш я доттагIлен советаш «Сунжанефть» НПУ, бурувдеттача конторашка, Сунженски АТХ, кхы дукххача организацешка. Цу массанахьа дукххача къамех нах болга кхета а деш партийни организацеша чIоагIа теркам тIабохийт къамашта юкъера доттагIал чIоагIдара, царна патриотически кхетам балара. Интернациональни доттагIлен нарв чIоагIъяра парткомашта новкъостал ду агитатораша, пропагандисташа, лектораша. Цар арахец боевой листокаш, социалистически яхьа итогаш ю, дикагIйола опыт йовзийт, газеташи журналаши деш.

Нестеровке массайолча производственни участкашка еш лекцеш. Ийшай 88 лекци КПСС 23-ча съездах лаьца, майски Пленумах — 50 лекци, хулиганстваца къовсам лоаттабарахи кагирхошта кхетам баларахи лаьца 20 лекци, къамашта юкъерча доттагIленах лаьца 60 лекци, патриотически темаех лаьца лекцеш ийшай.

ЧIоагIа теркам тIаоа Нестеровкерча кхалнаьха Совета балхо. Цун председатель я дика производственница, КПСС XX-ча съезде дакъа лоацаш хинна М. Г. Сидорова. Дынах юхедисача ийрчача гIулакхашца къовсам лоаттабу цо. Бригадашка, фермашка лекцеш еш, беседаш ю. Кхалнаьха совете дакъа лоацаш 22 кхалсаг я. Уж тайп-тайнарча участкашка балхаш деш ба. Цудухьа массанахьара хьалаш довз царна. Дукха къахьег цар вайнаьха кхалнаха юкъе кхетама болх бара. ЧIоагIа лоархI уж станице бахача наха. Цига бахача наха шоай низаца шозза концерт деннад кхалнаьха совето. Кхетам балара чIоагIа новкъостал ду лоаман кхалнаха политграмота школаша. Уж санна школа шиъ я цига. КхоалагIа шу да цар болх бу. КарагIдийнна дикадараш дукха дале а кхоачашде дезаш хьалхашка латтараш кхы а дукхагIа да.

Тха районе дукха балхаш даьд керда обрядаш вахара юкъекхахьара. Хиланза даргдоаца хIама а хинна дIаэттад эскаре гIулакх де болха нах накъабоахилга. Клубашка гуллу уж. Цар никъ даькъала бувц партийни организацей секретараша, колхозий кулгалхоша, гулбенараша. Царна памятни совгIаташ тел. Каст-каста хул комсомольски хьисапе саг йоалаяр е маьре яхар. Шадахача шера гIалгIа Цароев Хизир Калюжная Катя йоалае воаллилга хайча духьала баьлар дай, гаргара нах. Партийни организаце новкъостал а даь комсомольски хьисапе саг йоалайир цо. ХIанз-м Хизира нана а раьза я шийн несийна, дукха веза вийнй кIаьнк а. Иштта доттагIал чIоагIлуш дола масалаш дукха доаладе йиш я. КарагIдийннарех кхоачамбаь а ца Iеш, нийсденна кхоачамбоацараш дIа а доахаш дIахо йодача хана кхы а дикагIа тоабе лерхI партийни организацеша наха юкъе бу кхетама болх.

КУЛЬТУРА УЧРЕЖДЕНЕШТА—ПАРТИЙНИ ЙОАКХО

А. КИНДАРОВ,
КПСС Нажай-Юрта райкома секретарь.

Оаха тхоай низи знании кхо ца еш къахьийгад самодеятельни артистий репертуара чулоацам кIоаргагIа хилийтара, хьежачун сакхетам лакхбара. Коммунисташ, комсомольцаш дукхаза вIашагIбеттабеннаб художественни самодеятельносте дакъа лоацараща, клубай болхлоща. Цига цар белгалдаьккхад хьежарашта клубай сценаш тIа цахаддаш таханарча наьха образаш, колхозхошта юкъе балха хьалха латтарий образаш хьагойтар чIоагIа лоархIаме хилар.

Шизкхо шу хьалха Ножай-Юрта коллектива репертуаре цхьаккха номер яцар тIехьа ашараш локкхаш, нохчашца хинна иллеш оалаш, хIаьта хIанз программа юкъе дукха я цу тайпара номераш. Укх шера культура министерства новкъосталца тханцига хьайийлай музыкальни берий школа. Цига деша дагIа 35 нохчий бер. Цар Iомаю поташ. Кхыча къамий иллещцен халхаращцен шераенай репертуар. Царна юкъе да эрсий, украински, молдавски, хIирий, дагестански, кхыча къамий иллеши халхараши. Тха самодеятельни артисташа лоалахарча Дагестана районашка концерташ тел, цига чIоагIа лоархIаме да лоалахарча Дагестана районашца бувзам лоаттабари царцара доттагIал чIоагIдари.

Вай хьалашка чIоагIа лоархIаме да лоаман кхалнах общественно-культурни вахара юкъеозар. Цу даькъе районни партийни организаце дукха балхаш ду. Клубашка, библиотекашка болх беш я 42 кхалсаг, дукхагIдолча даькъе библиотекай заведующеш ба уж.

Хьинаре дакъа лоац района кхалнаха, къаьстта мехкараша художественни самодеятельносте. Масала, хIанз юртий художественни самодеятельноста хьажаре хьалхарча туре дакъа лоацаш вар 2 эзар совгIа саг, царех ахаш кхалнах а болаш. Укх шера 12—15-ча ноябре хиннача районни хьажаре дакъа лоацаш 324 кхалсаг яр, дакъа лоацаш хиннача 678 сага юкъе. Самодеятельносте хьинаре дакъа лоацараш дIабовзийтара пропаганда лелаю. Цо новкъостал ду самодеятельносте дакъа лоацараш дукха ца балийтара, дукхагIа цига нах юкъеозара. Художественни самодеятельносте хьинаре дакъа лоацарех я Бандански школера Аиаева Маша, библиотекай болхлой Межидова Хеди, Эртыханева Бесира, Пашаева Зара, кхыбараш.

Къаман самодеятельни искусство дIайовзийташ хиннаб царех дукхагIбараш Москве, Тбилисе, Свердловске, кхыча городашка. Оаха тхоай низ кхоачар ду культпросветучреждений болхлошта, самодеятельносте дакъа лоацарашта юкъе шерагIа яхь йоарйаэра, хьажаре хьалхара моттиг яккхара, цIаьхха а Москве даха бокъо яккха лерхI оаха. Цкъа хьалаьца хьалхара моттиг диазлагIа дIа ца хеда гIерт.

Культура учрежденей балха юкъера лоархIамегIа дола цхьа дакъа да даха хан-ханнахьа кино хилийтар. Ножай-Юрта киносета дирекце планови хьоххамаш дика хилийтарах хьалхара моттиг йоах. Киноустановкаш дукхагIа хул. Цок тоъам бац оаха. Iана замалахь хан-ханнахьа эшаш дола кино ца хьоккаш моттигаш нийслу. Республика кинофикаце управлене тха района керда кинофильмаш хилийтац тIеххьарча аргIах хилийта а. Къаьстта во латт берий кино хьекхара гIулакх. ДIадахача шера хьекха дезаш хиннараш 1260 берий сеансаш дар, хIаьта хьекхараш 699 мара дац, кхы а вогIа латт из гIулакх укх шера: 1283 сеансах хьахьекхар 601 сеанс мара дац.

Къахьегамхошта кхетам балара чIоагIа новкъостал ду вай радиос. Массайолча передачашта оценка яла лоархIаваца со, хIаьта а нохчий меттала керттерчен УКВ-и программаех уьттаю передачаш дикагIа хила йиш йолаш яр. Оттальча программа, монтажа, дикторски текста юкъе дукха кхоачамбоацараш нийслу. Каст-каста лекх цхьа ашараш. КIезига идея йолаш хул дукхагIйолча хана.

Нохчий меттала йолча музыкальни вещане юкъе дукхагIа хила деза кхыча къамий иллеши ашараши духьала вайнаьха ашараш хинна а ца Iеш. Из илли алалехьа лоацца яь перевод йовзийта еза, хIирий радио коллективо деш да из.

Ерригача идеологически учрежденей теркам тIабахийта беза коммунистически общества сага кхетам балара, вай парте съездо советски халкъа хьалхашка оттадаь деккараш толамца кхоачашдара.

Цу балха тIа дукха кхоачамбоацараш да тха районе. Царех да районерча ерригача культура кхурчашка бе боагIача хьисапе болх ца бар. Царех цхьаярашка хьажар гаргагIертача мара болх бе йоалац кружокаш. Дукххача клубашка, библиотекашка оформлени во я. Юрташка кхетама болх бара юкъмоттиг лархIа езача культура учрежденешта боагIача хьисапе теркам тIабахийтац юххьанцарча партийни комсомольски организацеша. Юрташкарча дукххача учрежденей болх эргабаьккха тоабе безаш ба.

Юрташка бахача наха, къаьстта кагирхошта кхоачамбац клубашка кино, концерташ хиларах, цар безам ба халхараш де, иллеш даха, ашарашка ладувгIа, кхыдараш. Уж клубашка доацаш да.

Тха районе еррига клубаши библиотекаши, аьлча уж чуйола помещенеш массехк шу хьалха дена общественни хьисапе тхоай средстваех хьаяь я. Цхьабакъда, цар чу ийнаш ца хилар бахьан долаш Iана замалахь шийла хул. Кружокий болх дIабахьа йиш яц цар чу мелла чIоагIа уж йIоахъярах. Укх шин-кхаь шера тха колхозий а торо хургья юрташка культура цIенош хьалде, цигара болх дикка тоабе а.

Керда традицеши цIейши—вахаре

Н. ОСИПЕНКО,
КПСС Заводской райкома секретарь.

Районе традици а хинна дIаэттай химикий, Ленина цIерахча культурай цIеношка хан-ханнахьа къахьегама ветеранашцей производстве хьалха латтаращцей вIашагIбеттадулга, коммунистически парте турпалерча историена, советски халкъа лоаттабаьча къовсама, халкъий доттагIлен, коммунизм оттаяра лоаттагIа беча къовсаме советски кагирхоша дакъа лацара а къахьегамхой коммунистически кхетам болаш кхебара а, иштта кхыча темашта а хетаяь мероприятеш чакхйоахилга.

Iалальмате сакъердаме хул нах бахача метте Кирова цIерахча. Черноречье, Андреевски Долина яхача поселкашка ду улицай цIейш.

«Дерригача халкъий дезалца коммунизме долх тхо» цу девизах дIадихьар химикий культура ЦIагIа хинна цIей дездар.

Уж санна цIейш тIеххьарча хана укхаза шера массехказа дезду.

Даьй къахьегама турпалерча гIулакхашца кагирхой кхебара чIоагIа теркам тIабохийт предприятешка. Масала, крекинг-завода хIара шера къонача болхлой, коммунистически къахьегама ударникий слеташ ю. Цига кагирхоща къамаьлаш ду къахьегама ветеранаша.

Говзал дика караерзаеи къахьегам безеи, шоайла вIаший новкъостал ден коллектив езеи Iомабу цар кагирхой, болхлой класса сийлен традицеш дIайовзийт. Дукхача болхлой династеш я заводе болх беш — ВеличкогIар, АбдулвахабовгIар, ЗадачингIар, ДемьяненковгIар, кхыбараш. Цу даьша къахьегама эстафета дIа а телаш, болхлочун сий дола цIи лакха лоаттаяра а завода сий ца доаладара а тIахьех шоай бераш.

Оамалаш а хулаш денгара денга дукхагIа вахара юкъедоагIа хьалхара алапи эцари юххьанца балха вахари дездар.

Къаьстта дика дIахьу уж сайреш дийша а баьнна профессионально-технически училищашкара, техникумашкара, школашкара дешархой балха баьхкача Новогрозненски Грозненскии мехкдаьтта чакхдоаккхача заводашка.

Къонача болхлошта хьехам луш, предприяте истори йовзийташ къамаьлаш ду къаьнарча болхлоща.

Къонабараштa къахьегама книжкаш, байрахк дIалу къахьегама ветеранаша.

Ноябре химкомбината механически цехе «Посвящение в рабочие» яха сайре дIайихьар. Дика вIаштIехьъяьккхаяр сайре. Хургболча болхлошта цIи тIаязъяь инструмент а луш къамаьл дир къахьегама ветерана нов. Комкова, хIаьта боккхагIа болча новкъостаца санна цу инструментаца болх беза тIа а дилар.

Августе профессионально-техническ училищашкара цхьа бIаь совгIа дешархо вера заводе болх бе. Балха вахара ден хетаяь сайре йир укхаза. Доклад йир Лукьянова (20-ча шерашкарча комсомольца). Цул тIехьагIа къамаьлаш деш хилар Волошин, Шевцов, кхыбараш. Цар а дийцар боккхагIболча новкъостий турпалерча къахьегамах. Сайре чакхйоалаш юххьанца балха баьхкараштa совгIата авторучкаш, йоазон принадлежносташ елар. Концерт оттадир.

Дика традицеш я КПСС XXIII съезда цIерахча крекинг-заводе.

Июне юххьанца балха баьхкараштен эггара хьалха алапи эцараштен хетаяь ерригача завода сайре хилар укхаза.

Хоза кийчъяьяр зал. Музыка лекхар. Къахьегама ветеранаши кагирхойи бар зале гулбеннараш.

«Болхлочун цIи — сийле я!» яхача темах лоацца доклад йир директора. Цул тIехьагIа завода къахьегама традицеш ювцаш къамаьл дир нов. Клепова. Юха жон луш къамаьлаш дир кагирхоша а.

Музыка а лекхаш торжественно дIаделар хьалхара къахьегама книжкаши алапии.

Уж санна дола масалаш дукха доаладе йиш я.

Района В. И. Ленина цIерахча культура Дворецe болх беш я саг маьре яхари йоалаяри торжественно дIахьош йола праза дворец. Укх тIеххьарча шин шера 1200 совгIа маьре яхари йоалаяри акт яьй цу чу.

Районе бетта цкъазза дIахьу культура цIагIа паспорташ телалга. Паспорташ дIалу райисполкома викалаша: ин. Панченкос, Анисьkинас, Климентьева, парте ветеранаша ин. Бессонова, Факталова, Семенеца.

Имениникашка моаршал хоатт зIамигача пионераша, даьш-ноаноша, къаьнача коммунисташа.

Боккха теркам тIаоз вахьа денца [illegible] юбилярага, бер хьалинача даьга-наьнага моаршал хоаттилга традици яьча Гипрогрознефта партийни бюро балха. СовгIаташ, зиваш лу.

Иштта керда советски традицеш, оамалаш, Iаьдалаш вахара юкъекхувлара дукха болх бу школай партийни организацеша: пионералла, комсомоле торжественно хьаэц, йоккхагIча классашкарча дешархой эстафета дIалу цхьоалагIча классага. Из гIулакх дика латт № 6 йолча, №№ 3, 21 юкъерча школашка.

Кагирхошца политически болх беш чIоагIа теркам тIабохийт советски халкъен коммунистически партен революционни, къахьегама а боевой а традиних, пролетарски интернационализмой халкъашта юкъера доттагIлеи уйла болаш уж кхебара.

Цхьабакъда, цунца цхьана партийни, советски, комсомольски профсоюзни организацей балхаца кхоачамбоацараш а да. Района цхьайолча партийни организацеша мела юкъекхуйла керда традицеш Iаьдалаш.

Керда традицеши обрядаши шерагIа вахара юкъекхуйла еза.

ВАХАРЦА АЙХХА ЮВЗАШ

Б. АБАЕВ,
КПСС Шаьла райкома секретарь.

Пайдана болаш атеистически болх чакхбаккхара, цох хьахулараш дикагIа хилийтара лоархIаме да цу балха нийса форма лахар.

Тха районе пайда а ийбаьб хIанз ийбеш а ба атеистически пропаганда йовзаш йолча ерригача формаех: клубашка, производственни участкашка лекцеш еш, беседаш ю, хаттарийн жопийн сайренаш хул, дешара конференцеш ю, кхыраш.

Ховш махиллара, цу формаша дикка новкъостал ду наха атеистически кхетам балара.

ХIаьта а цу мероприятеех хьахиннача[r]на анализ йича гучадаьлар атеистически кхетам балара кхыйола формаш а лаха езилга.

Нах дешарген дынах тешарген дилача эрга хул. КIезига хилац аудиторешка дынах вIалла тешаш боацараш а. Уж эргалонаш теркал а еш оаха пайданагIа лаьрхIар къаьст-къаьста нахаца болх бар.

Из болх лерттIа дIабахьара хIара юрташкарча цIеношка лекторей вIашагIъехкай. Бакъда, хьалха дIалхача хана массехк юртарча цIеношка йолаш яр тха лектореш, цига ешар лекцеш, общественно-политически темаех лаьца пропагандисташца беседаш йора.

Оаха лаьрхIад атеистически пропаганда яра цIагIа еча лекторех бизза пайда эца, школашкарча коллективашта из гIулакх тIадилла. Ховш махиллара, хIара юртара школаш дIа-юха йийкъа я микрорайонашта. Цу микрорайонашка цIагIа ю лектореш вIашагIйоххка лаьрхIар. ХIара микрорайоне белгалдаьккхад цу гIулакха лаьрхIа дола Ша, из пархIатен района юкъе а хургдолаш.

Юрт йоккха е зIамигга хиларга хьежжа кIезига, дукха хул микрорайонаш: районни центре уж я 130. Района юрташка вIашагIъехкай 608 лектори. ХIара лекторена тIайIоргIаваьв хьехархо, цо цига шийн болх дIахьу. ШагIарча лекторей кулгалхой ба кхы мел болча общественни балхах мукъабалийта бола директораш.

ШагIарча лекторей балха планаш уттаю школашка. Керттерча даькъе цу лекторешка хул естественно-Iилман темаех лаьца беседаш. ХIара лекци диафильм а хьекхаш еш. Цу гIулакха школаша Iалашъяьй 8—10 фильмоскопаш, дукха диафильмаш.

Шлай оттаю цхьан дийнахьа участкашка 5—6 лектор араворгволаш. Цо директорашка торо хулийт цу балха дикагIа кулгалде, ерригача районе лекцеш ешара болх дикагIа вIаштIехьбаккха. Цхьан сахьата е дуккагIа ха йоакх лекцеш ешаш. ДикагIа нах кхетаргболча хьисапе еш уж.

Лекцешка ладувгIараша боккха пайда эц лекцеш ешача хана хьахьокхача диафильмех. Лекцешта дукхагIа безам тIабохийт цар. Цул совгIа лекцеш хул кIоаргагIа чулоацам болаш, дукхача хана дагалатташ. Лекцеш ешача хана е уж чакхъяьлча дукха хаттараш хьалхашка уттаду наха лекцеш ешаш хиннарашта. Лекци чакхъяьнначул тIехьагIа ладийгIараша шоайла дувц лекцех лаьца.

Шин лекци чакхъяьнначул тIехьагIа ладувгIарашка лектора дIахойт тIаьоагIа лекци малагIча дийнахьа хургья, цун тема малагIа хургья. Къаьстта чIоагIа безаме ладувгI цар «Космосе бода никъ», «Бутти малхацар», «Саг хьаннолар», «Даьттан тIа вахар хьахилар» яхача темаех йолча лекцешка.

ЧIоагIа лоархIаме да дына духьала йолча лекцена лаьрхIа тема хьахаржа хар. Дынах тешашбарашта гуччахьа вIалла ды бац аьнна кхетам тIатасса йиш яц. Цхьа масал довладерга аз. Цхьан хьехархочо шийн аргIана йола лекци чакх ма яьллингенья тIайоагIа лекци малагIча темах хургья дIахайтар: «Даьла хьана хьаьнкелла?» Ше аьннача хана из хьавеча лекци хила езача цIенна чIога боаллар, кхыметтел лоалахой цIагIа а саг вацар. Массехк ди даьлча цIен даьх кхийтар лектор, лекци ца хулийташ йитарах къамаьл хилар царна юкъе. ВIалла къамаьл дIа ца а дайташ соцавир цIен дас лектор. Цо аьлар: «Цу тайпара лекци еша са тхов кIала ма веллалья».

Лектора говзал хила еза хьалхарча даькъе, цуй лекцена безам тIабахийта хоав, дынах тешачунга ийшача лекцех уйла яйташ, дынах тешалгах шеквоахаш, юххера я дынах тешараштa юкъера из ваккха ховш.

ПАРТИЙНИ ДЕШАРА—ДЕННА ТЕРКО

А. ТУТАЕВ,
КПСС Наьсарен райкома секретарь.

Районни партийни организаце керттера уйла тIайохийташ да партийни дешара система дешаш. ДIадахача дешара шера уж дешаш массехказа дийцар КПСС райкома бюро, юххьанцарча партийни организацей секретарий семинарашка.

Школай семинарски группай занятешка каст-каста хулар КПСС райкома викалаш.

Белгалдаьккханза даргдац партийни дешара система балха юкъе дIадахача шера бокъонца дола кхоачамбоацараш нийсденна хилар.

Цхьайола школаш вIашагIъехкаяр ладувгIарий образоване учет ца еши цар болх бу моттиг теркаме ца лоацаш. «Назрановский» яхача совхоза центральни усадьбера марксизма-ленинизма лардий диъ шерара школа болх ца беш сацара бахьан дар цига ладувгIарех ялх саг лакхерчен юкъерчен дешара заведенешка заочно деша багIаш хилар, цаI болхлой кагирхой школе дешаш хилар, хIаьта ши саг вахаш вар центральни усадьбана гаьна уллача юрта Яндаре.

Уйла ца еш вIашагIъехкаяр Плиевски хьакхий-товарни фермера хьунбоахамера шин шерара юххьанцара политически школаш, цига вах кIезига хилар бахьан долаш укх шера дIакъовла йийзар уж.

Уж дерригa кхоачамбоацараши гIалаташи теркаме а лаьца юххьанцарча партийни организацей секретараща цхьана тхо цIаькха а хьежар партийни дешара системе ладувгIараш меллаб, хIаранеца къаьстта беседа яьчул тIехьагIа хайра царех хIаранена малагIа тайна политически дешар хьеха деза.

Укх шера дIадаха лаьрхIад кхоачамбоацараш. Август бетта кийчйир дешара планаш, массайолча партийни дешара звенашта лаьрхIа зайятей расписанеш оттайир, цул тIехьагIа хIара пропагандиста дIадовзийтар декхар.

Дешара шу дIадоладалалехьа КПСС райкома бюро чIоагIбир ерригa пропагандисташ. ДукхагIдолча даькъе хьалха хинна пропагандисташ бисар. Хьалха хиннача пропагандисташта юкъебаха кердабараш 25 процент ба, гуш махиллара тха болча пропагандистех дукхагIбараш пропагандиста балха стаж йолаш ба, цо торо хулийт тхога укх шера партийни дешара система болх дикка тоабе.

Укх шера тха районе 28 юххьанцара политшкола я, шиъ марксизма-ленинизма лардий школаш, коммунистически кхетам балара йола 22 семинарски группаш, КПСС историе цхьа школа, Iилман-атеизма 9 школа, политически экономе кхо школа, философе 3 школа.

Наьсарерча юххьанцарча партийни организаце чуйоагIаш духхьашха укх шера вIашагIъеллай коммунисташта-пенсионерашта лаьрхIа йола текущи политика лектори.

Еррига а партийни дешара система юкъеезаш 1067 саг, царех 429 коммунист, 150 комсомолец, 145 коммунист заочно юкъерча, лакхерча заведенешкен сайрийнарча школашкей деша багIа. ДIадахача шера хинначул 71 саг дукхагIа ба уж. Цул совгIа 306 вайнаьха кхалсаг политграмота кружокашка деша ягIа.

Боккха теркам тIабахийтаб комсомольски политически дешара. Дерригача боахамашка, йоккхача промышлени предприятешка, общественни организацешка вIашагIъехка болх беш я 22 кружок. Цу кружокашка хьожаваь болх беш вa 11 коммунист.

ДIадахача шерара наьсарча укх кердача шера политически дешара система кIоаргагIа чулоацам болаш я.

Семинарски группаш дукхагIа я цу группашка а дукха хувцамаш хиннад. Эггара хьалха юкъейоалаяьй къаьст-къаьстача лакхера образовани йолча коммунисташта дешара йола керда форма, хIаьта цхьанца бахьан долаш юххьанцарча школашка, марксизма-ленинизма лардий школашка деша йиш йоацаш бисараш а лаьрхIа я уж.

Партийни дешара система болх лерттIа дIабахийтара цахаддаш тIахьожам лоаттабу оаха.

Укх шера дешара хьалхарча денашка партдешара система политически занятей итогаш йича къаьгга хьахьекхар дукхагIйолча школашка, семинарски группашка занятеш лакхача идейно-политически боараме хилари посещаемоста процент лакха хилари.

Къаьстта дика хьалхара а цул тIехьара а занятеш дIайихьар кирпично-черепични завода юххьанцарча политически школашка (пропагандист нов. Муцольгов), больнице (пропагандист нов. Тузов), Экажевски юкъерча школа семинарски группашка (кулгалхо нов. Льянов,) кхычахьа. Цу школай семинарски группай пропагандисташа дика йовзийт дешара материал, из айхха ювза коллектива хьалхашка латтача деккаращца.

Хьалхарча деношка занятеш еча хана кхоачамбоацараш нийсделар «Электроинструмент» заводе, АТХ, Плиевски маькха пункте, мельзавода партийни организацешка. Уж сиха дIадаьхар.

ХIанз КПСС райкомо беррига шийна тIа а бахийта къахьег дика дIадоладенна шу толамца чакхдаккхара, партийни дешара ерригача звеньяшка лерттIа болх дIабахьийтара.

Сурта тIа: идеологически болхлой республикански семинар-совещане дакъа лоацараш. Аьрдехьара аьттехьа: З. Х. Токаев — КПСС Советски райкома секретарь, Р. А. Саламова — КПСС Надтеречни райкома секретарь, А. М. Тутаев — КПСС Наьсарен райкома секретарь, И. Н. Федоров — КПСС Наурски райкома секретарь, Б. О. Гайсанов — КПСС Сунженски райкома секретарь.

МЕЛИОРАТИВНИ БАЛХАШ ТОАДЕ ДЕЗА

КПСС ЦК майски Пленума решенеш кхоачашъяра доккха дакъа лоац вай республика колхозашей совхозашей. Культурно - технически мероприятеш кхоачашъяра лоархІаме балхаш даьд республика боахамаша хІанзле. ИттаклагІа ноябрь тІаккхачалца республика деррига боахамаша 2700 гектара тІара петараш дІаяьхай. 600 гектар ушалаш йолаш дола лаьтташ докъадаьд планах йоагІар 220 гектар мара йоацача.

Геттара лоархІаме да кхай йистош, ца эшаш дола кхашкара наькъаш акарца ялат дІадуш дола кхаш шердар. Цу хьакъехьа а дукха балхаш даьд хІанзле республика боахамаша.

ДІахьача шерашкарчул дикагІа дир юртбоахама культураш хий деттара балхаш укх шера. Юртбоахама культураш дикагІа хьувкъаяра хий тоха лаьрхІадар 67873 гектара тІа, хІаьта хий техар 65393 гектара тІа.

Хьинаре къахьегаш ба майски Пленума решенеш кхоачашъяра, тха района къахьегамхой. Укх шерара мелиоративни балхаш дара заданеш кхоачашъеш къахьегама лакхара толамаш даьхад вай районий боахамаша. Масала, Шелковской района «Красный пахарь» яхача колхозе шоай низашцен средствах укх тІеххьарча кхаь шера 683 гектар йолча майдан тІа оросительни сеть хьалъяьй. Района колхозаша цул совгІа 80 гектар караерзаьй механизмашца хий дехкаргдолаш. Колхоза ахархоша хІанзле тІеххоачашъяьй петараш дІа а йоахаш лаьтташ цІендара план; хІаьта хІанзчул тІехьагІа цар мел ду балхаш планал совгІа а да, колхоза средствай чотах а ду. Бакъда, петараш тІера дІаяьхачул тІехьагІа «Чечингушводстроя» треста СМУ-3 болхлоша лаьтташ шаьрдара оахамаш даьдац, хІаьта из бахьан долаш пайда ца эцаш а дисад уж лаьтташ. Иштта «Чечингушводстрой» треста СМУ-3, Шелковской хий дехкача управлене кхоачашъяьяц хий бахкача лаьттанашта планировка яра заданаш. Нагахьа санна планах 1673 гектар хий дехкача лаьтташта планировка е езаш хиннаяле, хІанзалца планировка яьяц 820 гектара тІа мара. ХІанз 600 гектара тІа деш да цу организацеша лаьтташта планировка яра балхаш.

Іалаьмате воча мелиоративни хьалаш тІа хилараха хІара шера пайда ца эцаш хий дехна дукха лаьтташ дадийс дукххача колхозашка. Хина боахамеи мелиорацей министерства мелиоративни балхаш тоа ца дарал совгІа, каналашка дукхагІа хий чухецара де деза балхаш тІехьадахар бахьан долаш дукха лаьтташ дуc хий ца дехкаш. Боахамашта юкъера хий дехка сета йоагІача тайпара йоакхояц. Иштта, укх шера Шелковской коллектор ший ханнахьа цІен ца яр бахьан долаш «Коминтерн» яхача колхоза 30 гектар йолча сомий бешамашка хий чухьийдад.

Шелковской района дукхагІа йолча колхозаша шоашта хьалхашка ниІсъенна новкъарленаш дІа а йоахаш ханнахьа хий диллар гурахьа дув ялат дІадийнача. ИттаклагІа ноябрь тІаккхоачаш хий диллад 19250 гектара тІа, планах 8300 гектар мара йоацача. Уж балхаш толамца кхоачашдаро йиш хулийтаргъа тІадоагІача юбилейни шера ялата лакхара хьувкъам кхебе.

Майски Пленума решенеш вахара юкъе йоалаяра балхаш геттара эсала лел Ачхой - Мартана района боахамашка. Нагахьа санна ушалаш йола лаьтташ докъадара совхозаша шоай план кхоачашъяьяле, петарех лаьтташ мукъадахара плап хІанз а кхоачашъяьяц. Планах декхарийла яр 220 гектар лаьтташ докъаде, хІаьта хІанзле 300 гектар докъадаьд, петарах ерригa цІенъе езаш йолча 840 гектарах хІанз а 632 гектар мара цІенъяьяц.

«Самашкинский» яхача совхозе укх шера планах лаьрхІадар 961 гектара тІа планировка е. «Чечингушводстрой» трестан оросительни системи управленеи низаща хІанзалца 322 гектара тІа мара планировка яьяц, хІаьта 639 гектара тІа хІанз а деш дац планировка яра балхаш. «Сельхозтехника» объединене механизированни отрядаша цхьаккха а гектара тІа планировка яьяц «Самашкинский» яхача совхозе, бакъда цу объединенеца йийца оттаьча планах уж декхарийла бар деррига лаьтта планировка е. Белгалде деза, района боахамаша шоай низашца кхоачашъе еза мероприятеш хІанз а кхоачаш ца яьлга. Планах района боахамаш декхарийла дар 30 гектара тІа лесополосаш дІайогІа, цхьабакъда хІанзалца 19 гектара тІа мара дІаегІаяц, кхашка кхоачамболаш органически минеральни удобренеш тайсаяц.

Ирригационно-кийчон 3346 гектарах хІанз а 1259 гектара тІа мара хий дилладац. Геттара лоархІаме да тІадоагІача шера хьувкъама ялат дІадийнача лаьтта тІоадал чуйолийташ хий дехкара балхаш. ТкъоалагІа ноябрь тІакхоачаш 390 гектара тІа мара хий диллаДац, планах 1500 гектара тІа дилла дезача, кхоачамболаш пайда эцаш района боахамаша догІан хьисапе хий деттача техникаx.

ТІехьакхачаш йола культураш чуэцаш хинна болхлой мукъабахарах, мукъа тракторaш хиларах гурахьа ювча культурашта хий дилла торо хулийт цкъа дІайийча дукххача шерашка хьахулача баьцашта, тІоадал чуйолийташ зяба тІа хий дилла, цхьабакъда, цу гІулакха оарцагІъяккха еза ерригa техника.

Ачхой - Мартана района боахамий кулгалхоша чІоагІа теркам тІабахийта беза хьатІадоагІача юбилейни шера хургбола хьувкъам совбоаккхаргбола мелиоративни балхаш дара.

Ч. ЦИЦКИЕВ,
Нохч - ГІалгІай юртбоахама министерства керттера инженер-мелиоратор.

ХИЙ ДИЛЛАР—ХЬУВКЪАМ ХУРГХИЛАРА ТЕШАМ

№ 2 йолча баьцадаарий - шурий совхозе дІаведаш гаьнаро хьежача бІаргагу тайжка дІа-юха а хьувзаш, чурба чу гІолла йоккха хи кІеж ара а ухийташ, болх беш йоалла догІан хьисапе хий детта ДДН-45 яха установка. Механизатора Рабичев Валентина дувц гурахьа дІадийнача «безостая-1» яхача кІина вегетационни хий дуллаш хиларах.

Лаьтанца тІоадал соцаеш дехкаш дола хий диллачул тІехьагІа дегІ хец дІайийнача хІамаша, сомлу, Іаи кІал йолхача хана чІоагІъеле хул. Цхьабакъда, цхьа нагахьа йолча хана мара ца хулча тайпара екъа латт укх шера гура. Цудухьа кхы тІа а хий дехкарца лаьттанцара тІоадал совъяккха лаьрхІад совхоза агрономаша.

Гурахьа дувча кІинa хьувкъам юбилейни шера лакха хилийта гІертaш укх шера шоай низ кхоачар деш ба совхоза къахьегамхой. «Совхоза ахархой цунна тешшаме лард йолла дІаболабелар, — йоах агронома механизатора Неранлов — укх шера аьхки дена». Гурахьа дув ялаташ тІадолаш мел йолча участкашта тІехдика обработка яьй. Гурахьа дув ялаташ дІаделехьа шишша центнер суперфосфати селитрей десса хІара гектара тІа.

ДикагІа йолча агротехнически хашашка, цхьоалагІча класса, лакхача репродукце фуца дІадийнад совхозе гурахьа дув ялаташ.

Цу гІулакхаша совхоза ахархошта тешал ду гурахьа дувча ялатий хьувкъам Советски Іаьдала 50 шу дизара сийна лакхбе. Цхьабакъда, совхоза лаьтташ йоккъал латтача зене да, цудухьа хий дуллаш ца хилча лакха хьувкъам кхебарга дог даха кала да. Хий дехкара тешам пу лакха хьувкъам хургхилара. Укх шера цунах дог тийшад совхоза ахархой.

Гурахьа кІа дІадийнача 20 гектар йолча моттиге цкъа вегетационни хий дилларах дукха дукхагІа лакхбелар хьувкъам. ХІара гектара тІара даьккхар 24,3 центнер ялат, лоалахa, уллача хий ца дехкача лаьттан хІара гектара тІара 18 центнер мара ца даьнначa метте.

Хий диллача кхы а дикагІа хьувкъаш хиннаб мукх. Хий дехкача лаьттан 60 гектара тІа гурахьа дІабийна мукх хІара гектара тІара 34 центнер баьдар хий ца дехкача лаьттара 17 центнер мара ца боалача метте.

Укх шера пайданера опыт хьайъай совхозе гурахьа дув ялаташ хий дехкача лаьтташка кхедара гІулакхa. Хий дехкача лаьттаех 180 гектар гурахьа дувча кІинa хьакъоастаяй. ХІанз цу участкашка гурахьа ялаташ дІаделехьа лаьттах тІоадал чуйолийташ хий диллачул тІехьагІа дика дегІ дахь гурахьа дувча ялаташа.

Из даь Іанзар совхоза агрономаш. Хий доагІача канала лакхерча участкашка дІадийнача гурахьа дувча кІинa а хий дехка лаьрхІар совхозе. Цу гІулакха мел эшар совхозе долаш да. Соаккхе а ийшаяр совхозо насосни ши станци, хІаьта хІанз гурахьа вегетационни хий дехкаш я уж. Механизатора Абдаев Сайдеи поливальщикаша Л. Горловеи Казанеско Григорей лелаеш йолча цу тайпарча цхьан станце, канал лакхехьа дІадийнача гурахьа дувча ялаташта зІырrаш тесачул тІехьагІа 100 совгІа гектара тІа хий диллад.

Дукха ха йоацаш кхы а насосни йоккха ши станци ийцай совхозе, хІаране секунда 250 литр хий тохаш йола. Цу техника новкъосталца совхозе лаьрхІад гурахьа дувча ялатий 400 гектара тІеи баьцадаарий 150 гектара тІеи хий дехка. Экономически маІан долаш да совхозе хий дехка лаьтташ дукхагІа хилийта лаьрхІа хилар. Насосий новкъосталца цхьан гектара тІа цкъа хий дилларга 13 соми 75 кепиги дода, хІаьта хий диллача хІара гектара цІена пайда 85 сом а кхы дукхагІа а лу.

БІарччача дийнахьа хий дехк № 2 йолча совхозе гурахьа дувча ялаташта, ХІанзле а 340 гектара совгІа лаьтта хий дилла баьнаб совхоза ахархой.

Хий диллача хІара гектаро хьувкъам камаьрша лургба.

А. ПЕНЬКОВ,
агроном.

Закарпатски область. Укх тІеххьарча шерашка Береговски районерча колхозни Ивановке вахa хІара шоллагІвола саг кердача цІеношка вахa хайра. Керда зданеш хьалъяьй тикашта, берий бешамаш, Дукха ха йоацаш хьадийллад культура Дворец (аьрдехьара сурт). Цун я 500 моттиг йола зрительни зал, спортивни зал, кружокий балха а художественни самодеятельноста а дола цІенош. Дворецa цхьа оагІув библиотекана дІакъоастаьй. ШоллагІа итт шу да Елена Степановна Модзака (аьттехьарча сурта тІа юккъера яр) юртарча библиотеке заведующи йолаш болх бу.

Л. Новгана сурт.
ТАСС фотохроника.

КХОАНА 70 ШУ ДУЗ СОВЕТСКИ ПОЭТ НИКОЛАЙ ТИХОНОВ ВАЬ

ЗАМАН ХАННАРВАР

Ираклий АБАШИДЗЕ,
писатель

Николай Тихонов — цун кхоъзткъеи итт шу дузача дийнахьа хьинарахи вахарахи виза волча цу сага кховзткъе итт шу даьннадац аьнна а, иштта вахаш ха яьккхача сага кІезигагІа дале а бІаь шу дизад аьнна а белгтала ала йиш йолаш вола саг. Тихонов Николая творчество — вай заман летопись, хІаьта из ше — заман ханнарвар, белгтала бІарччача бІаь шера.

Уйланца бІарг тохаргба вай цун дІаьхийчеи доккхачеи творчески вахарах: из ба цІаккха кхоачалургбоаца, кхы беце а «Перекопагара» дІаболабаь никъ. Керда турпал лохаш цунна тІеххьа гІоргда вай Ладогеи Финляндеи, Кахете, дІаоттаргда вай фаьльга тІе санна а, илле тІа санна а кІайбеннача, къонача Гомборе тІа. Бастилена гонахьа а Вердена юхе а гІолла леларгда вай, юха а даьхка гІаш тІехьакхе хьожаргда вай «Хьа хьуний аренех, чхарий мехкех, хьа сийнача бешамех, ва са Сванетия», безам бенна волча цу дукха дайнача альпиниста, тІаккха циггача, лоамашка, цои Лермонтовеи санна, кердадоаккхаргда вай — «Кавказа лоамаш сона деза да». Эльбрус, Гуниб, Шхара, Шхельда, Донгузорун, Мамисон— Кавказа а Средне Азе а лоамашкара эзараш бовхаш, эзараш довкъаш, хьувзаш голаш етта эзараш наькъа такилгаш.

Цул тІехьагІа... Цул тІехьагІа, дего хьаьста, гІаш никъ беш урагІеи пхорагІеи чакхъяьккха Дайхе, — Дай-мехка цІера юкъе. Ленинградски блокада — «ЦІера шу», «Довнаца боаккхалургбоацача берда тІа», «Кулг доаккхаргда вай моастагІчун», «Посте латта хьо, ленинградец», — наб йоацаш яьха эзараш бийсаши деноши.

Сийлахь-йоккха котало, юха а цІера мугІарч.

Цул тІехьагІа юха а наькъа, Малхбузехьа, Европа демократически республикашка ,ахар, Ази Африкеи, цІера ала стихаш, очеркаш, дувцараш... тІаккха цІаккха а чакхъьлнна яргІоацача цу Одисеял тІехьагІа лоархІаргда вай из дара сага масса шера вахa везарг ба.

ХІаьта а къона ва вай юбиляр, къона ва вахар дукха дезаш хиларца, къенача безамца, цІаккха а кхоача ца луча творчески уйлашца. Цун дац кхоъзткъе итт, дац!

Тахан са, гуржий поэта, безам ба Тихонов Николай эгара, безамегІчен сий дечен дешашца хоаставе, хІаьта со декхарийла ва цу башха-дикача эрсий саган поэтан къаьстта а баркал ала хІанз укх ткъаь итт шу совгІача хана гуржий литература чІоагІа дукха дезаш а сийлахь - доккха гІулакх деш а из хиларах.

ХІанз а дІа ца доалаш са дег чу латт Москве Шота Руставелена дегІа памятник хьаделлача а ССР Союза Доккхача театре юбилейни сайрене а даь къамаьлаш са дег чу латт цІаккха а дицлургдоацаш Грузе деноші а хинна дІаэттача Руставелевски деношка московски обществана хьалхашка хьалъэттача хана цо аьнна дешаш...

Мел доккха хьинар, ший дег чура мел дукха йІовхал дІаелар Ерригсоюзни юбилейни комитета председатель хиннача цо Руставелевски деноші дезде кийчо яра. Ма камаьрша ше тхона хьалора Іалаьмате дукха гІулакхаш долаш волча, — СССР писателий Союза Секретара, Машар лорабара Советски комитета председатела, литературан искусствай даькъе ленински премешта йолча комитета председатела, вай боккхача мехка керда дІадоладеш мел долча гІулакхашта юкъе даим дакъа лоацача, — цу саго.

Белгтала Іалаьмате доккха хьинар ший дегІах доаллаш ва из воккха эрсий поэти гражданини.

Тихонов Николай лархІа а воагІаш шоай доттагІа лоархІ Советски Союза деррига халкъаша, цхьабакъда, оаха, гуржаша, эггара хьалхагІа а къаьстта а лоархІаш!

XIX-ча бІаьшерене Пушкина, Лермонтова, Грибоедова грузински культура деятелаша дІадоладаь доттагІал дегІаахари чІоагІдалари эггара хьалха Тихонов Николая цІерaца дувзаденна да. Ала йиш йолаш да, из доттагІал ший хьокхамахи чулоацамахи тахан деррига дунен тІа довзаш долча Советски Союза вежарашха йолча республикай писателий доккха доттагІал санна хилар.

Из доттагІал бахьан долаш, эрсий меттала тІехдика переводаш яр бахьан долаш даьлар Союзни республикай литератураш ерригсоюзни арене даьнна ца Іеш, дерригдунен арене а.

Доккхий да цу даькъе Тихонов Николайна карагІдаьнна хІамаш. Цудухьа иштта къаьстта сий деш йоах Советски Союза чуйоагІача ерригача союзни республикай писателаша башха-дикача эрсий поэта цІи.

Укхаза белгалдаккха дог доагІа, дІаяхача бІаьшеререча эрсийи гуржийи писателий доттагІал тахан вай кхетадечча тайпара гІулакхацара маІан дола доттагІал а доацаш, дукхагІча даькъе къаьсткъаьстача писателаша шоайла леладаь доттагІал хинна хилар.

Кхетадеш да, эрсий сийлахь боккхача классикашта цу хана гуржий литературеи цун истории цу хана довзаш хинна ца хилар. ХІанз хеталулга е специалиста дешах тешилга мара кхы де хІама долаш дац вай, масала, Пушкина кхыметтел дувцарах а «Цlокъа цІоkа ювха витяаь» яха поэма йовзаш хиннай аьнна а «Цу башха-дикача мехка поэта яхаш цо вувцар — Руставели мара кхывар ца хиларах а. Гуржий меттала эрсий меттала доахаш еча переводех фу ала йиш я 80-ча шерашка Чавчавадзе Ильяс гуржий стихана массехк тайпара яь а эрсий меттала перевод фу даь ергъяр-хьогІ лхаш уйла яьлга вайна ховш хилча.

Эрсийи гуржийи писателашта юкъера бокъонца дола гІулакхацара литературни доттагІал вай Іаьшерен 30-ча шерашкара хьаолалу. Белгтала 30-гІа шераш доаденнача юххье, хьалхара Ерригсоюзни писателий съезд хилале, Максим Горьке инициативах эрсий писателий группа Грузе яхача хана, лард еллар гуржий метталара эрсий меттала переводаш яра цахаддаш цхьана гІулакхаш а леладеш вІаштІехьдаьннача бокъонца долча гІулакхацарча доттагІала. Цу гІулакха юкъе Пастернак Борисацеи, Заболоцкий Николаяцеи цхьана керттера а хоадамболлаш дола а дакъа лаьцар Тихонов Николая.

Тихонов Николая цу хана тоъал къона саг вар, вале а, цу ханале ший цІи дикка шера дІахеза поэт вар: поэтически тохкамий чоалхане никъ тІехьашкахьа а биса, творчество тоаенна шераш хьатІаэттар. Цунна дола къаьгта тешал — башха-дика «Кахетех йола стихаш»:

> «Со дІавахар Алазана тІа
> гІолла,
> тамашийнача хи тІа гІалла»...
> «...Гомборея деньагІа, аьнна
> лепаш,
> тІехьаьлар сайрийнарча
> Телавал».

Миштa диндалийта йиш я Алавердобах аьнна гІайгІанерча безамa дешаш.

> «Ца малаш а, ца юаш а,
> Сона бІара ца хьожаш
> хиннача»...

ДагадоагІа сона, уж дешаш мел гІозбаьнна кердадоахар Грузерча поэташеи Іалаьмате дукхача нозаи лоархІарашеи. Халахете а, царех дуниихабараш тахан вайна юкъе боацаш ба.

Цу хана дена кІаьд ца луш Грузе бовхьаш тІа гІолла оказ хьайоагІа Тихонов Николая уйлаш. ХІаьта эрсий стиха воккхача мастера кІаьдвалар фуд хаь гуржий метталара мугІараш эрсий меттала доахача хана. ХІаьта баркал оалаш йолча Грузе тха сийлахь-боккхача заман виІи юбилейни деношка дола а доагІаш делар Тихонов Николайна изаман Грузински Советски Социалистически Республика совгІат — Руставеле преми.

Цlенача дег тІара доккхача совгІатаца даькъала вувц аз воккха доттагІа, дукха веза эрсий поэт, башха-дика саг!

Цlенача дег тІара даькъала вувц аз Тихонов Николай ваьча дийнахьа деза 70 шу дизарца!

(АПН).

СЕРГО ЛОАМАШКА

(ПОЭМАЦАРА ДАКЪА)

Жиний мугІ мо йодар баьрей
Баьде, йІаьха говрий ряд.
Из яр Сергой дизза аьлий,
Юхайоалаш йоа отряд.

Белжаш яр ферташа къайла,
Шелал гарре эгабеш;
Лоамий чурча кегарийла
ХІама дацар кхетадеш.

Фуд ца ховр дар фега дегаш
Кертал лакхагІ шершадеш,
ТалгІеш увгІош ахка легаш,
Наькъал кІалха цицхаш деш.

ХьатІаеттар боадо хьалхар,
Аьттехь кховде — кхера бар,
Аьрда оагІор — кІоарга кІалха
УвгІаш хий доа ахке яр.

Хьалха водачо, бе боагош,
Бага кхоабар лакха хьал,
Доахаш санна боадох йоагош
Іург цох, из хьалчакхбаллал.

Даьдар наькъаш шабаь гІора,
ЭгІаве хьо хьайна лой,
Каст-каст кІур бий бага бовра,
Юха баьдлу — хІама гой?

Мух бар бІаргаш доаде санна,
Ша тІа говраш легаеш,
ТкъестлагІча цу шера бийсан
Хьекхаш лоаме къувкъаеш.

Бага баьречо хьалбогІар
Кертал лакхагІ, хьувзабеш,
Лай дарц хиле ахке увгІар,
КІалхар боад хьалгІеттаеш.

Ша бар дийна болаш санна,
Кхоаленаш мо Іоуллаш,
Лай мажаргех инглий хинна,
Шабаь къухь дар къоргар гуш.

Касарех шоай гІоа яь говраш
ТІоех йоахаш саьхка хьаж,
Цец а яьнна латташ гора,
Лоамий дуненга хьежаш.

ДІахоъ шортта болхар баьреш,
Хьекхош гоалмий хозар зов,
Бага бовра, бийса Іаьржъеш,
Гацар говрий лерraш, гІов.

ЖожгІат водаш санна хетар
— Юхахьажа безам бий! —
Баьдечура ала гІеттар
КІалхах юрташ лотайий.

Михо хьекхаш юхь а морцаш,
Иоаеш моллагІ йола лар,
КІайбараш кхы духьле йоацаш,
Бертех увгІаш лелаш бар.

Цlеша моастагІчо йизаьча
Грозпес хала доахар са,
Вышкаш кІермех лотаяьча
Аре къегош йоагар цІи.

БІарг мел кхоач яр цІи
 а кІур а,
Іувжош бІаргаш кхоаладеш,

Караяха яр Бурув а,
МоастагІаша есар деш.

Дын тІар воссаш вацар Серго—
Яцар цунна верза мотт,
КІоарга дІахо кхувлар наькъо,
Бийсангахь ха дІа-ме гІорт.

Бакъда къовсам — тур да
 бера,
Из да гІамдаь сотто йиш.
Лоам чу Серго бІуца вера
Вала кот, тІом юхабеш.

Серго вацар тІемах кхераш,
Ховр низ гулбе сабар даь,
МоастагІчун никъ хоадо
 лерхІаш,
Ший низ мелб тур лостадаь.

Ане Іуйран сийрдайоахар
Йикъа морхаш къегош мо,
Сердал мехкош сийрдабоахар
УрагІ бода никъ баго.

ЖагІий, Іаькъан повкъа гІолла
Кхаьчар лаьттан миІинге,
Хутор йолча, новкъа улла,
Бессар бийса йоаккхаш Іе.

Іурре белла ког лийта чу
Урхех халла баьлар хьал,
Цlаьхха лакха хьалихаьчача—
ГІанахь мо мохк уллар кІал:

Гонахь дукха гувнаш дагІаш
Аьли улар яь пхо мо,
Сийнча кизгах лепаш, увгІаш
Додар хий рама чухь мо.

Лакха, тийна йолча метта
Къегаш гувнаш дагІача,
Юрташ гора лакхе латта
Хьулъеш яха лайла чу.

Лайх йизаьча кІайча ара
Нах, е хьоазий дацар гуш,
УрагІъяха вІовнаш мара:
Кораш къерзаш латтар уж.

КІайна лай цу эрий ара
Хетаре цхьан даьхад тевш,
Чухь садоаца майрал, курал,
Моцал, къел, болх — хало
 ловш.

Цlаьхха гуча мелдаьнначо
ВІовно юрта дувцар хьа
Геттар къаьна хинна йолча
Яхача цхьан заман хьал.

Бакъда, хІанз цу кхерий арец
Яцар моттиг кхы къорагІ.
Морхех гІерта тІех массарел,
Лоамаш дика дар урагІ.

Бутун бовхьаш лайхи, шахи,
Кхоллар кхелла латташ дар.
Сергос аьлар: — ераш яхе,
Башха куц доа мехкаш да!

ГІалгІай меттала яьнхар
М. АУШЕВ.

ПАЙДА ЛУРГБОЛА НАЬКЪАШ ЛАХА ДЕЗА

Йоккха перспектива йолаш боахам ба Урус-Мартана района лоамашта юхе улла Мичурина цІерагІа совхоз.

1964 шу тІакхаччалца йолча хана дукхагІа долча даькъе бешамаши питомникаши лелаеш республика колхозаштеи совхозаштеи рассадочни материал лоаттайора тха совхозо. «Горец» яхача совхозах хьа а къоастаяь дукха хьайбаши, дІадийна дукха ка бола ялати, кхыйола культураши йола шоллагІеи кхоалагІеи ши отделени хьайича дуxа-шурий лостам бола боахам хилар совхозах. ЦхьоалагІа отделене духхьал 700 гектара тІа сомаш кхебеш я. Деррига совхозе 3247 гектар оахам да. ШоллагІеи кхоалагІеи отделенеш хьайбай боахами растениеводствои лелаеш я. Пхийтта бІаь хьайба да цу шин отделене, цу даькъе 589 бетта етт а болаш, хІаьта ялати юкъарча хьайбашта доакъари кхедеш 2072 гектар хьаьна лаьтта а да.

«Горец» совхоза ши отделени хьатохале йоккха еце а рентабельни яр совхоз. Цхьабакъда, 1964 шера кхыча тайпара хилар гІулакх. Шин отделене 150 эзар сом декхар хьатІадижар совхоза. Къахьегама овсарле лакхъяра, продукци дукхагІа яккхаран цунга дІадоцар лоxдаран совхоза къахьегамхоща творчески къахьегарах соахка 117 эзар сомагІа кхоачаш лоxделар совхоза хула зе. ХІаьта кхоачашдаxзар паччахьалкхенга шура, дулх доxкара декхараш, лоха хилар ка болча ялтий хьувкъам. ДукхагІа долча даькъе зе дир зоотехнически болх во лелабарах хьайбай боахамо.

Укх шера совхоза болх эргабаьккха тоабе лаьрхІар. Партийни организаце директоца цхьана дІадахача шерашка дийнача гІалатий лоархІам баь, КПСС ХХІІІ съездеи цул тІехьагІа хиннача пленумийи решенеш кхоачашъяра совхоза къахьегамхой тІа а берзабеш берриға болх овлангара хувцаш я. ТоадаьД кадраш харжеи уж балхаш тІа дІахьожаяреи гІулакх. ДикагІа лелаю агротехника, лакхъяьй лаьттан культура, юкъехувлaь севооборот. Цхьаццадола кхоачамбоацараш дале а хІанз гІулакх дикагІча оагІорахьа дийрзад.

Итт бетта совхоза карагІдаьннарашта итог йича гуш да къахьегамний вІаштІехьбаккхара даьчох хьахиннар. 45 тонн шура, 850 тонн дулх доxкаш шера план кхоачашъяьй. ХьажкІа йоацаш ка бола ялат доxкара паччахьалкхен план тІехкхоачашъяьй. ХІара гектара тІара планах 180 центнер йоаккхаш паччахьалкхенга 6500 тонн йохка езача 315 центнер йоаккхаш 12480 тонн шекара свекла ехкай.

Кхыйола культураш йоxкара паччахьалкхен план кхоачашъяьяле а хьалха тІалаьтта декхар итт бетта дІадаккха вІаштІехьдаьннадац совхоза. Цхьабакъда, шу чакхдалале зе меттаоттаде торо йолаш я.

ХьажкІа во хьийкъар укх шера. ХІара гектара тІара планах 26 центнер яккха езача 18 центнер мара яккханзар, хІана аьлча дикача агротехнически хьалашка хьажкІа кхеяра ерригa агрокомплекс йизза кхоачашъянзар. Цхьабакъда, хьажкІа цхьа центнер яккхаргa дІабоДа мах лохбир. Планах даха дезар 3 соми 26 кепиги долча 3 соми 16 кепиги мара даханзар. Гурахьа дийнача ялатий хьувкъам цхьан гектара тІара 21—22 центнер хилар.

ХІаьта пхе шера оттаяьча перспективни плана тІа белгалдаьд 1970 шера ка бола ялат гектара тІара 23,2 центнер, ялатийна лаьрхІа хьажкІа 27 центнер, 200 центнер шекара свекла йоаккхилга. ЧІоагІа хьувкъаш дика пайда лу шекара свекла санна йола культура хІанз йоаккхачул дукха кІезигагІа яккха лерхІ плана тІа. ХІаьта из кхеяра йоккха опыт я совхоза. Практико хьахьокхачох кхаь шера вІаштта хІара гектара тІара 300 центнер шекара свекла йоаккхаш хьайоагІа совхоз. ДІадахар а долаш укх шера 350 эзар сом юхаметтаэттад совхоза шекара свекла кхеярах.

Къаьст-къаьстача звеньяша, масала цхьоалагІча отделене Умалатов Заде звенос хІара гектара тІара 500 центнер шекара свекла яьккхар, хІаьта гектарницаша Эльбиева Амината, Гешнуркаева Халипата хІаране 810 центнер яьккхар. Цул совгІа цхьа центнер яккхарга дІадахар планах даха дезачул 66 кепиг лохагІа да. Уж толамаш ши-шегІа хьахиннадац. Из чІоагІа хьувкъам кхебаьб къахьегамхой говзача кулгаша, хан ханнахьа свекла дІайийнача участкашка лаьттанца тІоадал соцаеши вегитационни хий дехкар бахьан долаш.

Цудухьа совхоза перспективни плана тІа белгалдаьча тайпара шекара свекла дІаера лаьтташ кІезиг ца деш шердича бакъахьа дар. ТІаккха дукхагІа пайда хургбар совхоза.

Совхоз рентабельни хилара кхы а новкъарле яр фуд хьожаргда вай.

Керттерча даькъе сомий бешамаш лелаеча цхьоалагІча отделене пятилетка чакхйоалаш сом луш 500 гектар бешамаш хургья. Лоха ба сомий хьувкъам. Совхоза зе хул, хІана аьлча сом дукха талх, боацача маьхах бохка безаш хул. ДІадахар кІезига долаш 50 эзар пайда бенна № 2 йолча сомий-баьцадаарий совхозе хьалъяьр санна сом бокъабу, чакхбоаха цех хьалийча бакъахьа яр совхозе.

Иштта доккха зе даьд совхоза питомникаша. Цхьаккха система йоацаш уж лелаярах укх шера 60—70 эзар сом зе хиннад. Иштта шин шера вІаштта шера совхоза 35—40 эзар сом зе ду цу отделенерча комсаша.

Иштта лоха ба доакъара культурай хьувкъам а. Кхыметтел цхьан гектара тІара 100 центнер а ялац. Цудухьа дегІаух юкъара хьайбай боахам доакъарца ІалашбаргІа чІоагІа теркам тІабахийта беза 2-чеи 3-чеи отделенешка доакъара культураш дІаюв кхаш шер ца а деш хІара гектара хьувкъам лакхбара. ХІаьта аххан замалахь бизза пайда эца беза йІаьхийча лоаман даьгІенех. Детта доахан мара юхе ца дуташ деррига хьайбаш Іай тІехь цига дажаргдолаш дІалехка деза. Цунца цхьана деррига низаш тІадахийта деза силоса, мошача доакъара кхееча хьажкІа хьувкъам лакхбара. ХІара гектара хьувкъам 200—250 центнерага кхоачабеш шерде деза шекара свекла дІаюз лаьтташ. Из дийза чакхдаккха тороцаш йолаш я 2-чеи 3-чеи отделене коллективий. ТІаккха зе ца деш а рентабельни а хургья уж.

Совхоза цхьоалагІча отделене долаш да 1175 гектар ирригационни кийчон лаьтташ. Укх гаргарча шинкхаь шера дилла йиш йолча хий дилла деза шоллагІча отделене лаьтташта. Цхьабакъда гІулакх во лел укхаза. Ер шоллагІа шу да цу гІулакха шоллагІча отделене проект оттаю, цхьабакъда хий-м ІодоагІаш а дац. ХІаьта укхаза хий дилла йиш йолаш 800 гектар я. Юртбоахама культурай хьувкъам дикка лакхлургбар из гІулакх чакхдоаккхаре.

ВІаший юхе яда отделенец, кхаш, 62 трактор, дукха кхыйола юртбоахама техника йолча совхоза коллектива сиха, тІехьа ца доахаш кхоачашдулургдар уж декхараш нагахьа санна къахьегам нийса вІаштІехьбаьккха цу гІулакха болхлой оарцагІбаьхача.

Юртбоахама продукташ дукхагІа яхаран царга дІабода мах лохбаран парте юрта къахьегамхошта хьалхашка увттаду сийлен декхараш дІа а довайташ, отделеней кулгалхошеи специалисташеи бригадий, звеньяьй, ферманй коллективашта юкъе шерра социалистически яхь йоаржайойя кхы а доккхийча толамашца накъа гІоргба совхоза къахьегамхой Советски Іаьдала 50 шу дизара.

П. ГОРТИНСКИЙ,
Урус-Мартана района Мичурина цІерахча совхоза экономист.

Доазол дехьара

ГIУЛАКХХАШ ЦХЬОАГIО ЙОЛАШ ХИЛАНЗА ДАРГДАЦ

Л. И. БРЕЖНЕВА ВЫСТУПЛЕНЕХ ДУНЕН КЕПАЙОАЗОНО ЯХАР

Дунен кепайоазоно боккха теркам тIабохийт Венгерски социалистически болхлой парте IX-ча съезде КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева яьча выступленена.

* * *

БЕРЛИН. «Л. И. Брежнев: хIанз цIаккха а ца хиннача тайпара эш гIулакхаш цхьоагIо йолаш хилар. Вай декхарийла да воай вIашагIтеха низаш интернационализмана духьал оттаде», — иштта керте а яздаь араьхай шийн хьалхарча оагIон тIа «Нойес Дойчланд» яхача газето Венгерски социалистически болхлой парте IX-ча съезде КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева яьча выступлене тIара моттигаш.

«Леонид Брежнева белгалдаьккхар, — яхаш язду «Нойес Дойчланда», — вьетнамски халкъа духьаларча агрессена, малхбузенгермански реваншисташа яьккха лехараштa духьал антиимпериалистически фронта вIашагIтеха низаш оттаде езаш хилар».

Новкъоста Л. И. Брежнева даь къамаьл дувцаш, «Нойес Дойчланд», «Берлинер цайтунг», «Трибюн» яхача а кхыдолча а газеташа белгалйоах коммунистически болхлойн партей керда совещани гулъяр лоархIам болаш хиларах йола моттигаш, Китая Компарте барт эгIабара тIехь бещ бола болх харцахьа а лерхI.

* * *

«Дунен коммунистически болама низаш вIашагIтоха», «Вай цхьоагIонах тийша я машарен социализман кхел», «Вай сийлахь - боккха болам эшаргбоацаш ба» аьнна доккхача алапашца керте а яздаь болгарски централни газеташа араьккхай ВСРП IX-ча съезде КПСС ЦК-а Генеральни секретара даьча къамаьла йоашхаш яь изложени. Газеташа къаьстта белгалдоах империалистически реакцен агрессен низаш чIоагIа тохаденнача хьалашка къаьстта ира латт социалистически мехкий, дунен халкъашта юкъерча болама цаIаш дола гIулакхаш леладара декхар, яхаш дола КПСС делегацена керте латтачун дешаш. Иштта белгалдоаккх марксизма - ленинизма байракха кIал дунен коммунистически болама кхотаденнача мугIарашка шийн моттиг Китая Компарте юха а хьалоацаргхиларах тешаш Л. И. Брежнева аьнна.

* * *

ВАРШАВА. Польски кепайоазоно гуш йолча моттигашка тахан араьккхай Л. И. Брежнева къамаьла йоккха изложени. «Сотрудничествои барт - цхьоагIо хилари — из ба вай низа вахар хьадеш бола хьаст, — яхаш керте а яздаь арадаьннад «Глос Працы» яха газет. «Жолнеж вольности» яхача газето керте оттадаьд: «ЦхьоагIонах дола дош къаьстта лоархIам бола проблема я» яха дешащ, «Трибуна люду» яхача газето белгалдоаккх тIа-тIа дикагIа хулаш латт вай ханарча хьалагеи дунен халкъашта юкъерча болама декхарашкеи юха цхьана хьажара хьалаш, яхаш.

* * *

ПРАГА. «Руде право», «Працы», «Млада фронта» яхача кхыдолча а чехословацки газеташа гуш йолча моттигашка араьхай венгерски коммунистий IX-ча съездах йола отчеташ.

КПСС ЦК Генеральни секретара къамаьл дувцаш газеташа белгалйоаккх, вежарашха йолча дукхача партешта хетачох тIехьа тIайоагIача хана лаьрхIа бола юкъара никъ оттабергболаш коммунистически болхлойн партей керда совещани гулъяра тIа-тIа дикагIа дола хьалаш хьахул яха моттиг.

Л. И. Брежнева къамаьла изложенин цу тIара моттигаш араьхай тахан дерригача лондонски газеташа, американски «Нью-Йорк таймса», Парижа, Рима, Брюссела кепайоазоно.

ФРАНЦУЗСКИ КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ ЗАЯВЛЕНИ

ПАРИЖ, 1 декабрь. (ТАСС). Тахан «Юманите» яхача газета тIа араяьккхача заявлене тIа Французски коммунистически парте «ЧIоагIа къоабал ду Советски Социалистически Республикай Союза Министрий Совета Председатель новкъост Алексей Косыгин Франце вар».

Машар лорабеш а Франце доттагIа а болча сийлахь - боккхача социалистически мехка викал тIаэцаш, йоах заявлене тIа, маIа а кхал а болча французаша дIахойтаргда советски халкъацареи правительствацареи шоай доттагIал.

Франценеи СССР-аи юкъера экономически, политически, культурни гIулакхаш дегIаахар къоабал деш, тхона лов Францеи дерригача дунен тIарча машарен хьашташта массе а даькъе вай шин мехка юккъерча гIулакхаша керда толамаш доахаргдолаш переговораш чакхъялар.

ВАЙ ДОТТАГIАШКА

СОФИЯ. Болгарски издательстваш Сийлахь - йоккхача Октябрьски социалистически революце 50 шу дизар шерра белгалдаккха кийчлуш я. Юбилейни ди тIакхоачаш арайоахаргъя дукха тайп-тайпара изданеш — книжкаш, дагадоагIарий сборникаш, альбомаш. Къаьстта аьлча, арадоаккхаргда «Сийлахь - йоккха Октябрьски социалистически революции Болгарера цун влиянии» яха доккха сборник — «Советий мехка» яхача Златаров Асена книжка оригинальни рукописа керда издани, «Октябрьски революции вай ханара революционни процесси» яха Б. Батчинске книжка, «Болгарашта Ленинах дагадоагIараш», «Аврорагара», «Восходага» кхаччалца яха а кхыдола книжкаш.

Арадаккха кийчдеш да «Ленин изобразительни искусстве» яха альбом, «Октябрьски революцех дола болгарски композиторий иллеш» яха книжка. Художественни литература издательстве «Советски романа 50 шу» яхача серех арайоаккхаргья советски писателий 20 произведени, хIаьта иштта «Советски дувцара 50 шу» яха сборник а.

* * *

БУХАРЕСТ. Укхаза кулгаш яздаь 1967 — 1968 шерашка Румыненеи Болгаренеи юкъе культурни Iилмани гIулакхаш леладарах йолча плана. Цу планах лерхI Iилма документаци вIаши йовзийта, Iилмахой, преподавателаш, литературан искусстван деягелаш вIаши дIа-юха ахийта, румынски болгарски фильмай фестивалаш увттае, кинематографе хьакъера вIаши гIулакхаш леладе.

* * *

ВАРШАВА. Укхаза хьайийлай 1967 шера экономически планаш кийчъярен уж кхоачашъярен хьакъехьарча болхлой самоуправленен профсоюзийн декхараштa хетаяь Польша профсоюзий Центральни совета 20-гIа пленум.

* * *

ПРАГА. 23 ноябре денa 28 ноябре кхаччалца йолча хана Братиславе хилар вIаши экономически новкъостал дара Совета Хадданза йолча комиссе яйгача промышленноста хьакъехьара аргIан йола заседани. За-

седанена юкъе дакъа лоацаш хиннараша — Болгаре, Венгре, ГДР-а, Монголе, Польша, Румыне, СССР-а, Чехословаке викалаша — дийцар СЭВ лаккехьарча органий решенеш тIара хьадоагIа декхараш, уж кхоачашдара мероприятеш а чIоагIйир.

* * *

БЕРЛИН. ГДР-е социализм хьалъеш доахача толамашка я Октябрьски социалистически революце идеяш. Цудухьа СЕПГ-а VII-ча съезда еш йола кийчо хада йиш йоацаш Сийлахь - боккхача Октябра 50 шу дизара еча кийчонца ювзаенна я. Иштта я германо - советски доттагIлен общества централни правлене заседане СЕПГ-а ЦК-а Политбюро членала волча кандидата Герман Аксена яьча доклада керттера вывод. Цо белгалдаьккхар цу йоккхача шин событена кийчо ю ГДР-е чIоагIа политически къахьегамеи уйла лакхъеннача хьале, аьнна. Докладчико белгалдаьккхар адамий историе чухь керда зама хьайийлачеи дерригача дунен халкъий кхелашта, цунца Германе революционни процесс дегIаахара а, Iалаьмате йоккха воздействи аьчеи Октябрьски социалистически революце дерригдунен - исторически лоархIам хилар.

(ТАСС).

Польша Порабка яхача электростанце Сола яхача хи тIара плотина. ХIанз цу сихача доккхача хи тIа хьалъеш я дукха а гидроэлектростанцеш.

ЦАФ—ТАСС сурт.

Ераш ба уж художественни самодеятельноста республикански хьажара укх деношка чакхъяьннача шоллагIча туре белгалбаьнна гIалгIай мехкарий. Наьсарен районни культура ЦIеи художественни самодеятельносте дакъа лоацаш ба уж. ХIаьта кастта болх бе йолалургйолча Наьсарен трикотажни фабрика чуйоагIача училище дешаш ба уж. Кастта цу фабрика болхлой а хургба царех.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа) Газгиреева Рая, Хаутиева Радимхан, Мужихоева Роза, Тамбиева Дугурхан, Атигова Долатхан, Буражева Маржан, Атигова АсмаI.

Н. Кобиашвиле сурт.

Спортивни хоамаш

Орджоникидзе цIерахча стадионе шин дийнахьа «Трудовые резервы» ДСО атлеташ республике хьалхара моттиг яккхара яхь дIахьош хилар.

Копье кхоссача котваьлар Ерригсоюзни спартакиада чемпион В. Сиденко. Копье 64 метри 70 сантиметри гаьна кхессар цо. ХIаьта кхалнаха юкъе хьалха я № 26 йолча профессионально - технически училища спортсменка В. Михальченко (24 метри 50 сантиметри).

Сурта тIа: В. Сиденко.

О. Смеркалова сурт.

Город Грозне Заводской района цхьайтта футбольни команда «дошо гуйра» яха приз яккхара къовсамаш лоаттадеш хилар. Финале вIашагIкхийтар № 20 йолча школаи № 2 йолча профтехучилищаи дешархой. Цига счет 3:1 а йолаш котбаьлар ПТУ футболисташ.

* * *

Профессионально-технически училищашта юкъе хьалхара моттиг яккхара яхье яьнна хилар 20 волейбольни команда. Финале ловзаш хилар училищай болхлойи дешархойи сборни командаш. Цига счет 2:0 йолаш дешархой котбаьлар.

* * *

Республика рекордсмени чемпиони волча атлета Спиткин Анатоле республика керда рекорд оттайир. 800 метр удаш 1 минути 49,6 секунди мара ха йоайинзар цо. СССР-а спорта мастера норматив шозлагIа кхоачашъяьй Анатоле.

Ш. БЕЛОВ.

ХIара шера чIоагIлу боахам

Пятилетка хьалхара шу чакхдоалаш яьча итогаш хьагойт тха совхоза кхаш леладерашеи механизаторашеи даьха толамаш дика долга.

Паччахьалкхенга дулх дохкара шера план 130 процент кхоачашъяьй, хIаьта паччахьалкхенга шура йохкара шера план кхоачашъе гарга ба боахама хьайбаш леладераш.

Тха совхозо боккха пайда лургба хьатIадоагIача юбилейни шера. Кхыча тайпара хила йиш а яц. Дика кийчдаьча лаьттан гурахьа дувча ялата хIара гектара тIара 22 центнер чуэца лерхI кхаш леладераша. ХIара гектара тIара 230 центнерал кIезигагIа шекара свекла чу ца эца дош деннад свекла лелаераша. Укх шера ялат чуэцара балхаш дIадоладешше а болабелар болхлой хургболча хьувкъама йоакхо е. ХIара шекара свекла кхееча звенона дика йовз шоаш мераз овлаш кхедергдола участкаш. ХIанзе а дIаболабеннаб шекара свекла лелаераш шоай участкашка минеральнии органическии удобренеш тIаувза.

Тха совхоза специалисташа боахам дегIабоалабара пхе шера перспективни план оттаяьй. Боахам шурен шекара свеклан яккхара лостам болаш хургба. Тха совхоза укх шерарча ерригача товарни продукцех 65 процент шекара свекла я, хIаьта 1970 шера шекара свекла йоаккхилга 74,5 процент лакхлургда. Дикка дебадергдолаш да детта доахан. Уж дерригa гIулакхаш толамца дIачакхдоахе тха боахама рентабельность геттара лакхлургья.

Пятилетка тIеххьарча шера дIайийнача хIара гектара тIара 300 центнер шекара свекла кхее лерх оаха. Уж тхоашта хьалхашка латта декхараш кхоачашдара чIоагIа теркам тIабахийта беза уж культураш дIаювргйолча лаьтта хий диллара, удобренеш товсара. хIаьта иштта лоархIаме я шекара свекла кхеерий опыт. Пятилетка тIеххьарча шера ерригa тха совхозо планах чуэца лаьрхIа шекара свекла 120 эзар тонн, ялат 2500 тонн да, хIаьта иштта лакхара толамаш доахаргда кхаш леладара культура лакхъярах.

Цхьа центнер ялат даккхарга дIабода мах 2,7 сомага, шекара свеклага бодар 1,88 сомага кхаччалца лохлурба. Укх шерарчул шозза лохлургба аьлен силосен цхьан центнерга дIабода мах.

Цу гIулакхо йиш хулийтаргья хьайбай продукци яккхарга дIабода мах лохбе а. Пятилетка тIеххьарча шера тха совхозе 4100 бежан, 30 эзар нана котам а хургья. Совхоза хьайбаш леладарий керттера декхар да из отрасль рентабельни хилийтар. хIаьта экономика расчеташа хьахьокх дулх, шура, фуаш даккхарга дIабода мах дикка лохбе йиш хилар. Планах хIара бежана дулха центнерга дIабода мах 78,91 сомага, центнер шурийга дIабодар 14,6 сомага кхаччалца лохлургба.

ХIанз совхоза дукхача фермашка халагIа мел дола балхаш кулгашца ду, хIаьта из бахьан долаш хьайбай продукцега дIабода мах геттара лакха ба. Цу балхашта механизаци ергья, хIаьта из бахьан долаш, хIанзалца фермашка балха баьха дукха болхлой мукъабаргба.

Хьайбаш леладара фермашкара балхашта яь Iергьац механизаци шекара свекла кхеяра звеньяш а механизированни хургйолаш я.

Боахама экономика чIоагIъяро йиш хулийтаргья капиталовложенешта хьахеца ахча совдаккха. Хьайбаш, чудоахаргдола помещенеш, ремонтни мастерскойш, юрташкара школаш, нах чубаха дIенош хьалде укх пхе шера дерригa дIахецаргдола ахча цхьа миллион сомал совгIа хургда. Цул совгIа миллион совгIа ахча дIахецаргдолаш да машинаши оборудовании Iалашъяра. Из а да геттара лоархIаме, хIана аьлча цу гIулакхо йиш хулийтаргья наьха къахьегам аттача баккха.

Уж шоашта хьалхашка латта декхараш кхоачашдара тIагIертта къахьегаш ба хIанз совхоза болхлой.

Г. МЕЖИДОВ,
Шаьла района «Дияна» яхача совхоза директор.

Къонача пожарникий слет

ЦIерапа къовсам лоаттабара шийн лоIамах вIашагIкхийттача республикански общества викалаш дукха ха йоацаш шоай аргIанарча слете гулбелар. Уж ба республика школай дешархой.

ХIара шера бIаьстан юхье республике хул цар спортивни яхьаш. Цу яхьашка бераш Iомалу цIи йове, лоамеш тIа гIолла урагIа аха, духьаленаш а эшаеш кховзткъа метр ала.

Гурахьа итогаш ю дружинаша баьча балха. Уж итогаш яра а, балха опыт дIа - юха эцара а, кхоачамбоацараш гучадахара а хетаяь яр вай ювца къонача пожарникий кхоалагIа республикански слет.

Слет дIайолалуш гулбеннарашта хьалхашка къамаьл дир цIерапа къовсам лоаттабара Нохч - ГIалгIай республикански общества председатела Евченко Алексей Арсеньевича. Докладчика къаьгга хьахьекхар цIераца къовсам лоаттабеча къонабарий шоай лоIама вIашагIкхийттача дружинай болх мел боккхача лоархIаме ба боккхагIчарна цар мел чIоагIа новкъостал ду. ДикагIа йолча дружинай а дика болх баьча къаьст - къаьстача берий а цIераш яьхар цо слете. Общества цIерах доккха баркал а аьлар царна массанена а.

Слете дакъа лаьцачарна гучадаьлар цIерапа къовсам лоаттабе Iомалуча дика кьахьегарца а, майрал денал гойтарца а укх шера хьалхара моттиг яьккхараш Старопромысловски районера № 9 йолча школа - интерната дешархой болга. ШоллагIйола моттиг яьккхар Грозненски № 29 йолча юкъарча школа дружина, кхоалагIа йола моттиг МалгIабикерча № 3 йолча юкъерча школага я.

Цу дружинашта еннай ВЛКСМ-а обкомеи цIерапа къовсам лоаттабара шийн лоIамерча обществаи карара-кара тела цIе байракхаши Сийлен граматаши. Иштта маьхера совгIаташ а делар царна. Маьхера совгIаташ ларца а, грамоташ яларца а белгалбаьхар цIаьхха яьнна цIи йоаеча дакъа лоацаш а, дружинай болх тоабеш къахьегаш а хинна дешархой.

Слете къаьстта белгалваьккха вийцар паччахьалкхен рузкъа доагачар цIера кIалхардаккхара шийн ханнахьа оарц даьккха Дамельханов Руслан.

Укх шера июнь бетта улица наькъа тIа гIолла хьавоагIаш, гаьнна урагIа ухаш кIур байра цунна. КIаьнка кхетадир йоагар совхоза йол йолга. Эттара хьалха пажарни охране телефон техар. цул тIехьагIа юрта оарц даьккхар. Дукха зе ца хулаш кIалхаръяьлар совхоз кIаьнка фела бахьан долаш.

Иштта слете дийцар Горячеисточненски баьнице яьнна хинна цIи бераша сиха йоаяь хилар а. Дукха дар цига цу тайпара масалаш.

Слет вIашагIкхеттача гулбеннарашта доккха концерт оттадир цу общества клуба Художественни самодеятельноста коллективо.

Г. ХАМАТХАНОВ.

ЗАВОД ДЕГIАУХ

Наурски района Калинина цIерахча комсаш лелаеча совхозо чхьагIар доаккха завод хьалъяь дукха ха яц. Укх шера шоллагIча сезонах комсаш чакхъяьхар заводо. Завод болх бе дIайолаеннача хьалхарча шера планал шозза дукхагIа йолча комсех чхьагIар даккха аьттув баьлар къонача коллектива. Цу шера цар баь болх къаьстта белгалбир «Грозвино» яхача объединене. Хьалхара премиеи елар завода. Укх шера дикка чIоагIъяьй завода производственни база. ХьалъяьйхIаранечу ялх эзар декалитр чхьагIар чугIоргдола 36 емкость. Иштта яь баьннаб 100 эзар тонн производственни низ бола спиртохранилище. Къаьстта белгалде деза укх шера завод сезонага тIехдика кийчъяь хиннaлга. «Грозвино» яхача объединене эггара хьалха сихха шоай низаца хьалъяь болх бе дIайолалийтар механически педаш дула цех. Духхьала чертежаш мара кхы цхьаккха опыт йоацаш дIаболабир из болх, хIаьта а хIанз шено йоацаш, ала йиш я, из гIулакх дика карагIдаьннaлга.

Дика кийчъяьяр завода ерригa кхыйола балха участкаш а, цудухьа болх сихбеннача хана еха латташ ха йоаянзар заводо. Деннена бийсанен 350 тонн комсаш хьачуэцар сезонах. Из кьаьнaла заводашта а атта карагIдоалаш дацар.

Соахкарчул дукха дукхагIа яр укх шера комсаш. Планах завода хьачуэца езаш хинна комсаш 4600 тонн яр, хIаьта хьачуийца чакхъяьхараш 6630 тонн комсаш я. Царех хьахинна ах миллион чхьагIара материалаш хIанз кондиционни боарамга кхоачаеш латт, тIаккха лерттIа кийчъяь яьннараш заводера вай мехка тайп-тайпарча миIингашка дIаухийташ я. Заводо хIанз кийчду кагораш, мускаташ, столови чхьагIараш. Ассортимент хIара шерагара—шерага шерлургйолаш я. Цар дикал лакха я. Хьинаре къахьийгар сезонах завода ерригача коллективо. Царна юкъе къаьстта белгалбе боагIа слесараш Нырков Александр, Савостин Петр, болхлой Федосеева Евдокия, Николайченко Нина, Межидов Iумар.

ХIанз заводе чхьагIара материалашта хьалхара переработка мара яц. Цудухьа хIанз хьалъе болабеннаб укхаза йоакхалцен шелалцен чхьагIар кийчдергдола цех. Из хьалъяь яьча хьалхара обработка е чхьагIара материалаш дIахо кийчъяра Алпатински Червленски заводашка кхаьха езаргьяц. ИкълагIча квартале планах заводо дерригa дIаоза деза чхьагIар 37 эзар декалитр я. Цех хIанз заводе йисар ворхI эзар декалитр мара яц. хIаьта тха кхы а дукхагIа карагIерггда из заводера дIадахийта, — йоах завода кулгалхоша.

ХIанз заводе 650 эзар декалитра емкосташ йолаш я. Укх шера хьахиннача чхьагIара материалашта уж тоъаш я. Бакъда, укх хьатIаэттача юбилейни шера Калинински совхозо чуэца лерхIаш бола комсий хьувкъам 12 эзар тонн хилча уж геттара кIезига хургья, цудухьа хьалъеш латт укхаза 600 декалитра лаьрхIа аьшкабетонни емкосташ лоаттаю подвал.

Завода коа асфальт буллаш, гаьнаш йогIаш Советски Iаьдала 50 шу дузача шера хоза шоай ков кийчде гIерташ ба беррига болхлой.

С. МАЙСИГОВ,
тха собкор.

«АГИТАТОРА БЛОКНОТА» АРГIАНАРА НОМЕР

КПСС Нохч - ГIалгIай обкома пропагандаи агитацеи отдела «Агитатора блокнота» 23-гIа (декабрьски) номер дIайолалу «Боахама кердача системах дика беркат доал» яхача КПСС обкома мехкдаьттаи химически промышленноста отдела заведующе П. Тонконогова язъяьча статьяца.

«Додаш да юбилейни шу» яхача рубрика кIала кепатехай «Свищов Степана бригада котало» яха В. Григорьева статья.

«Нефтехимавтомата» НИПИ филиала партийни бюро членаша Ю. Ларионовеи, Ю. Юрьевеи «Баркал, йоах агитаторашта» яхача шоай статья тIа дувц «Правда» газета тIа кепатехача «Политически агитации вахари» яхача З. Кругловай статьях, йовзийт института вIаштIехьбаьккхача массово-политически балха опыт.

«Тха дунен халкъашта юкъера справочник» яхача рубрика чуйоагIа «ВIашагIкхийттача Къамий Организаци 1966 шера» яхача материалий подборка.

Агитатора долча новкъостала кепатехай мехкдаьттаи мехкдаьтта доаккхачеи промышленноста кхоачамех йола подборка.

Ю. ПОВАЛЯЕВ.

РАЦИОНАЛИЗАТОРАШ ДАГАБУВЛ

Укх деношка «Старогрознефть» мехкдаьтта - промыслови управлене предприятейи цехийи рационализаторашии изобретателашии, производства новатораш гулбелар укх шера шоашта карагIдаьннараш дувца, Советски Iаьдала 50 шу дузача денна сийна керда декхараш тIаэца.

Собране доклад яьча рационализацеи изобретательстваи воккхагIа волча инженера Т. Д. Гусева дийцар «Старогрознефта» рационализаторий творчествах, коллективашта юкъера рационализацеи изобретательстваи болх тоабара е лерхIача мероприятеех лаьца. Докладчико белгалдаьккхар управлене рационализатораша итт бетта 270 рационализаторски предложени балха юкъейихьа хилар. Царех духхьал 160 предложене 200 эзар сомал совгIа пайда баьб паччахьалкхенна, из да соахка укх хана хиннaчул 60,5 эзар сом дукхагIа.

Шоай балхах, нийслуча кхоачамбоацарех, де лерхIачох лаьца дийцар управлене болхлоша ин. М. И. Крусинске, Б. П. Маруха, А. М. Фролова, Е. П. Айрапетяна, кхычар а.

Рационализаторски болх дIахо дегIабоалабара де дезараш белгалдир собране дакъа лаьцараша. Октябра 50 шуи В. И. Ленин ваь бIаь шуи дизара сийленца накъа бахара тIайийцар керда социалистически декхараш. Пятилетка шерашка кийчъяь балха юкъехьоргья 1500 рационализаторски предложении 10 изобретении, 630 эзар сом пайда а беш. Цунах 315 эзар сом Октябра 50 шу дузача денга кходергда.

ДикагIбола рационализатораш болча 60 сага баркал кхайкадир собране, ахчан премеш елар.

Г. ТИХОНОВ.

ЛИПЕЦК. Лакхь урагIъяхай липецки Магнитке хьалъеш латтача кердача низ болча ришка конструкцеш. Из хьалъераш унзарле фий ца ховш бола нах ба — верхолазашмонтажникаш.

Ю. Ардашева сурт.

ТАСС фотохроника.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ЛадувгIа

3 декабрь, 1968 шу

РАДИО: 8.25 — Массанена йоваш йолча ашарий концерт; 8.45 — «Къона тIехье» (нохчий меттала); 18.00 — «Советски Конституци» яха беседа (гIалгIай меттала); 18.20 — «Барттайнача къамий дезале»; 17.15 — «Наьха сатем лорабеча»; 18.28 — «Къонал» (нохчий меттала); 19.00 — «Болхлой вахар» яха радиогазета (нохчий меттала); 19.30 — Концерт.

Хьажа

ТЕЛЕВИДЕНИ: 18.00 — Тха Ленин (нохчий меттала); 18.15 — Мультфильм; 18.30 — Барт цхьоагIонца — тха низ (нохчий меттала); 19.05 — Киножурнал; 19.15 — Ираз тIадоагIа закон (нохчий меттала); 19.40 — Кинообозрение; 19.55 — Шоана, бераш!; 20.05 — Литературни концерт; 20.35 — Шин письмоех. Музыкальни передача; 21.15 — «Аххaнара денош» яха художественни фильм.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, ЦIеча фронтовикий улица, 15. Телефонаш: редактора — 2-41-23; редактора зам. — 2-30-91; бехктокхама секретара — 2-45-48, партийни вахара; промышленнии, юртбоахамеи, культуран, письмойн отделий — 2-25-72; корректорске — 2-09-20.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Красных фронтовиков, 15. Телефоны: редактора — 2-41-23; зам. редактора — 2-30-91; ответственного секретаря — 2-45-48; отделов партийной жизни, промышленного, сельскохозяйственного, культуры и писем — 2-25-72; корректорской — 2-09-20.

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Револющe проспект 7/84.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

СФ05439. Заказ № 6131.